

ଲିର ନାଶ ଏବଂ ବଲ୍ମିକେର ସଂଘ ଦେଖିଯାମାନ ଏବଂ ପାଠ ଏବଂ
ବାଣିଜୀବି କର୍ମେତେ ଦିନ ନିରଥକ କରିବେ ନା ସେହେତୁ ବଲବାନେର
ଭାର କି ବ୍ୟବସାୟିର ଦୂର କି ଭ୍ରଗବାନେର ବିଦେଶ କି ପୁରୁଷାଷ୍ଟର ପର
କି । ଅନ୍ତର ସୁର୍ଗନାମେ ମହାରାଜୋ ଗମନ କରତ ତାହାର ସଞ୍ଚୀବକ
ଭାଗ୍ୟପଦ ହଇୟା ପଡ଼ିଲ ତାହାକେ ଦେଖିଯା ବର୍ତ୍ତମାନ ଚିନ୍ତା କରିଲେ ନୀ
ତିଜି ଲୋକ ଇତିତ୍ତତୋ ବ୍ୟବସାୟ କରୁକ କିନ୍ତୁ ଇହାର ଫଳ ପୁରୁଷ ତା
ହାଇ ହ୍ୟ ଯାହା ବିଧାତାର ମରେ ଥାକେ କିନ୍ତୁ ମନୁଲ କର୍ମେର ବିଦ୍ୟୁ ଯେ
ବିଶ୍ୱାସ ଇହା ସର୍ବ ପୁରୁଷରେ ତାଜ୍ଜ ମେଇହେତୁକ ବିଶ୍ୱାସକେ ପରିଭ୍ୟାଗ
କରିଯା ମାତ୍ର କର୍ମେତେ ସିଙ୍କି ବିଧାନ କର । ଇହା ତାବନା କରିଯା ମଞ୍ଚୀ
ବକକେ ମେଇହେତେ ପରିଭ୍ୟାଗ କରିଯା ବର୍ତ୍ତମାନ ପୂର୍ବୀର ଆପନି
ପ୍ରମାଣପୂରନାମ ନଗରେ ଗିଯା ବୃଦ୍ଧ ଶରୀର ଏକ ଅନ୍ୟ ବନୀବର୍ଦ୍ଦକେ ଆନିଯା
ଭାର ଯୋଜନା କରିଯା ଚଲିଲ । X ଅନ୍ତର ମଞ୍ଚୀବକ ଓ କୋନ ପୁରୁଷରେ
ତିର ଥୁରେତେ ଭର ତାରା । ଉଚିଲ ଯେହେତୁକ ଅଗାଧ ଜଲେତେ ମରୁ ଓ
ପର୍ବତହିତେ ପାତିତ ଓ ତଞ୍ଚକରଣ୍ଟକ ଦୟତ ଇହାରଦେର ମର୍ମକେ ପର
ମାୟ ରଙ୍ଗା କରେ । ଶତଃ ପରେତେ ବିଜ୍ଞହିଲେଓ ପୁଣୀ ଆକାଲେ
ମରେ ନା କୁଶାଗ୍ରେତେ ମୁଣ୍ଡଟ ହଇଲେଓ କାଳପୁଣ୍ଡ ହଇଲେ ବଁଚେ ନା ଅନ୍ତ
ରଙ୍ଗକର୍ତ୍ତକ ଆଜିତ ବ୍ୟକ୍ତିଓ ଦୈବବ୍ୟକ୍ତି ହଇଲେ ଥାକେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗକର୍ତ୍ତ
କ ସୁନ୍ଦରରପେ ରଙ୍ଗିତ ବ୍ୟକ୍ତିଓ ଦୈବହିତ ହଇଲେ ନକ୍ଷତ ହ୍ୟ କାନନେତେ
ତ୍ୟକ୍ତ ଅନାଥ ବ୍ୟକ୍ତିଓ ବଁଚେ ଗୁହେତେ ଯତ୍ନ କରିଲେଓ ବଁଚେ ନା । ଅ
ନ୍ତର କାନ୍ଦକ ଦିନ ଗୋଲେ ପରେ ମଞ୍ଚୀବକ ଆପନ ଇଚ୍ଛାତେ ଆହାର ବି
ହାର କରିଯା ଆରଣ୍ୟ ଭୂମି କରତ ହୟିପୁଣ୍ଡାଙ୍କ ହଇୟା ନାହିଁ କରିଲ ।
ମେଇ ବନେତେ ପିଙ୍ଗଲ ମାନେବକ ମିଠା ଆପନ ଦାହବଲୋଗାର୍ଜିତ
ଆଜ୍ଞା ମୁଖୀମୁଖ କରତ ବାସ କରେ । ମେ କଥା ପାଞ୍ଚିତେରୁଦିଗେର କ
ର୍ତ୍ତଯାଚ୍ଛେ ସେ ମୂଜେବାନ ମିଠାହେର ଅଭିଷେକ କରେ ନା ମିଠା

ରୁଅ କରେନା କିନ୍ତୁ ଆପନି ପରାତ୍ମାଜିତ ରାଜ୍ୟର ଗୁଣ୍ଡତ୍ୱ ହୁଏ ।
 ସେଇ ମିଠା ଏକ ଦିବସ ଭୂଷାର୍ତ୍ତ ହିଁଯା ପାନୀୟ ପାନ କରିବାର ନି
 ମିତ୍ତେ ସମୁନ୍ନାର ତୌରେ ଗେଲ ସେଇ ମିଠା ଏହାମେ ମେଘର୍ଜମେର ନ୍ୟାୟ
 ସଙ୍ଖୀବକେର ଶବ୍ଦ ଶ୍ଵରିଲ ତାହା ଶ୍ଵରିଯା ଜଳ ପାନ ନା କରିଯା ସଭ୍ୟ
 ହିଁଯା ଫିରିଯା ଆପନ ହାମେ ଆମିଯୀ ଏକି ଇହା ଆଲୋଚନା କର
 ତ ଚୁପ କରିଯା ଥାବିବି । ଇହାର ମଞ୍ଜିପୁତ୍ର କର୍ଟକ ଦମନକ ଦୁଇ ଶୃ
 ଗାଲ ମିଠାକେ ସେଇ ପୁକାର ଦେଖିଲ । ତାହାକେ ସେଇ ପୁକାର ଦେଖି
 ଯା ଦମନକ କର୍ଟକକେ ବିଲିଲ ହେ ମିତ୍ର କର୍ଟକ ଏହି ଜଳ ପାନାର୍ଥୀ
 ରାଜା କେବେ ଜଳ ପାନ ନା କରିଯା ଭୌତ ହିଁଯା ଆମ୍ବେ ଅବହାନ କରି
 ଦେବେନ । କର୍ଟକ ବଲିତେଛେ ସଥେ ଦମନକ ଆମାର ତାତେ ଇହାର
 ସେବାଇ କରା ଯାଏ ନା ଯଦି ତାହା ହୁଏ ତବେ ଏ ସାମୀର ଚେଟା ନିତ
 ପରେ ଆମାରଦେର କି ପୁଯୋଜନ ଯେହେତୁକ ଏହି ରାଜାକର୍ତ୍ତକ ଅପ
 ରାଧ ସାତିରେକେ ଆମରା ଅବଜ୍ଞାତ ଆର ବହୁଦିନ ବଡ଼ ଦୁଃଖ ପାଇଯା
 ଛି । ଆରା ଦେଖ ଭୂତ୍ୟେରା ମେତାର ହାତା ଧନେଶ୍ବା କରତ ଯେ କରେ
 ତାହା ଦେଖ ଶରୀରେର ଯେ ସାତକା ତାହା ଓ ଝର୍ମକର୍ତ୍ତକ ହାରିତ ହୁଏ
 ଅପର ପରାଶ୍ରୀତ ଲୋକ ଶୀତ ଓ ସାତାମ ଓ ରୌଦ୍ରୁତେ ଯେ କ୍ଲେଶ ସହ୍ୟ
 କରେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଲୋକ ତାହାର ଏକାଂଶେତେଓ ତପସ୍ୟା କରିଯା ସୁଧୀ
 ହୁଏ । X ଅପର ପରେର ଅନ୍ଧିନ ଯେ ଜୀବିକା ଏହି ଜୟୋର ସାଫଲ୍ୟ ଯା
 ହାରା ପରାଧୀନତାକେ ପାଇଯାଛେ ତାହାର ଯଦି ବାଚେ ତବେ କେ ମରି
 ଯାଏ । ଏବଂ ଆଇସ ଯାଏ ପଢ଼ ଉଠ ମୋନାବଲସ୍ଥନ କର ଏହି ପୁକାର
 ଆଶାରୂପ ମୁହଁତେ ଗୁଣ୍ଟ ଯାଚକେରଦେର ସହିତ ଥରବାନେରା ତ୍ରୈଡ୍ରା କରେ ।
 ଆର ବେଶ୍ୟା ଯେମନ ଧର ପାଇଯାର ତିମିତେ ବେଶ କରିଯାଇ ଆପନ ଶୀ
 ଯାରକେ ପରେର ଉପକାରକ କରେ ଏମନି ମୁଢ଼ ଲୋକ ଧନଲାଭେର ନିମିତ୍ତେ
 ବେଶ କରିଯାଇ ଆପନ ଶୀଯାରକେ ପରେର ଉପକାରକ କରେ ଆର ଅପ

বিব্রতেও পড়ে স্বত্বাবত চঞ্চল যে স্বামীর দৃষ্টি পে দৃষ্টিকেও তু
তোরা বড় করিয়া মানে। অপর সেবা ধৰ্ম অত্যন্ত দুর্জের যো
গিনদেরও অবোধ্য কেননা যদি মৌনেতে থাকে তবে তাহাকে
অুর্ধ্ব বলে যদি কুমা থাকে তবে তাহাকে পাগল বলে কিম্বা ব
হতাএই বলে যদি কুমা থাকে তবে তাহাকে ভীরু বলে যদি কিছু
সহ্য না করে তবে তাহাকে পুয়া অনভিজ্ঞাত বলে যদি সমীপে
বৈসে তবে তাহাকে ধূঘষ বলে যদি দুর্বলে থাকে তবে তাহাকে
অনু বলে বিশেষে বড় হইবার নিমিত্তে নত হয় জীবনের নিমি
তে পুণ্য পরিত্যাগ করে সুখের নিমিত্তে দুঃখী হয় অতএব চাকু
রহচ্ছিতে কুন্য মুর্খ আর কে। দমনক বলিতেছে হে মির্ত কোন
পকারে মনেতেও ইহা কর্তব্য নয় যেহেতুক যাহারা তুষ্ট হই
লে অল্প কালেতেই মনস্কানন্দ পূর্ণ করে এমন যে ধনি লোক তা
হারা কেন যতেতে সেব্য নয়। আরও দেখ সেবারহিতের চাম
রেতে উদ্ভূত সন্নদ্ধ কোথা আর উদাও ও ষ্ঠেতছত ও অশ্ব ও গজ
ও সেন। কুটিক বলিতেছে তথাপি আমারদের এ ব্যা
পারে কি পুরোজন যে নিমিত্তে ঝি ব্যাপারেতে ব্যাপার সহ্য পুকা
রে তাজ্জ্বদেখ যে লোক অব্যাপারেতে ব্যাপার করিতে বাঞ্ছন
করে সে কীলোৎপাটি বানরের ন্যায় নষ্ট হইয়া ভূমিতে শয়ন
করে। দমনক জিজ্ঞাসিতেছে এ কি পুকাৰ কুটিক কহি
তেছে।

মগধ দেশে ধর্মারণ্যের নিষ্ঠাটে পৃথিবীতে স্তুতদত্ত নামে কায়স্ত
কেলিগৃহ করিবার নিমিত্তে আরস্ত করিয়াছিল তাহাতে করাত
হারা বিদ্যার্য়মাণ এক স্তম্ভের কিয়ৎপর্যন্ত দুই খণ্ড হইয়াছিল
ঝি খণ্ডবয়ের মধ্যে সূত্রধার এক কীলক নিধান করিয়া রাখিয়া

ଛିଲ ତାହାରେ ବାନରେ ପାଳ କ୍ରୀଡ଼ା କରିତେଛିଲ ଏକ ବାନର କାଳ
ପ୍ରେରିତେର ନ୍ୟାୟ ମେଇ କୀଲକକେ ଦୁଇ ହାତେ ଧରିଯା ବସିଲୁ ମେଇ
କାଥୁର୍ବୟେର ମଧ୍ୟେ ତାହାର ଦୁଇ ଅଣ୍ଠକୋଷ ଲମ୍ବା ହିଁଯା ପଡ଼ିଯାଇଲ ।
ଅନ୍ତର ମେ ସ୍ବଭାବତ ଚାପଳ୍ୟହେତୁକ ବଡ଼ ପୁରୀଦେତେ ଏକ କୀଲକ ଟା
ନିଲ କୀଲକ ଆକର୍ଷଣ କରିଲେ ପରେ ଦୁଇ ଅଣ୍ଠକୋଷ ବିଦୀର୍ଘ ହିଁଯା
ପଞ୍ଚତୃପାଇଲ । ଏହି ଜନ୍ୟ ଆମି ବଲି ଯେ ଲୋକ ଅବ୍ୟାପାରେତେ
ବ୍ୟାପାର କରିତେ ଇଚ୍ଛା କରେ ଇତ୍ୟାଦି ।

ଦମନକ ବଲିତେଛେ ତଥାପି ସ୍ଵାମିର ଚେଷ୍ଟା ନିରାପଗ ସେବକେର ଅ
ବଶ୍ୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କରଟକ ବଲିତେଛେ ସମସ୍ତ କାଯେଁତେ ନିୟୁକ୍ତ ଯେ ପୁରୀ
ଧୀନ ମନ୍ତ୍ରୀ ମେଇ କରୁକୁ ଯେହେତୁକ ଭୂତ୍ୟେରଦେର ପରାଧିକାର ଚକ୍ରୀ
କୋନ ପୁକାରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନହେ ଦେଖ ଯେ ଜନ ପୁରୁଷଙ୍କାରେତେ ଗନ୍ଧିତ ତାତ୍ତ୍ଵି
ହିଁଯାଇଲ । ଦମନକ ପୁରୀ କରିତେଛେ ଇହା କି ପୁକାର କରଟକ କହି
ତେଛେ ।

କାଶିତେ କପୂରପଟକ ନାମେ ଏକ ରଜକ ଥାକେ ମେନବ୍ୟୁବତୀ ବ
ଧୂର ସହିତ ରୁତି କରିଯା ନିର୍ଭର ଆଲିଙ୍ଗନ କରିଯା ନିର୍ଦ୍ଦିତ ହିଁଯା
ଛେ ତେଥେରେ ତାହାର ସରେର ଦୁର୍ବ୍ୟ ମକଳ ଚୁରି କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ଚୌର
ପୁରେଶ କରିଯାଇଛେ । ତାହାର ଉଠାନେତେ ଏକ ଗାଧା ବାଁଧା ଥାକେ
ଏକ କୁକୁର ଓ ବନିଯା ଥାକେ । ଅନ୍ତର ଗାଧା କୁକୁରକେ ବଲିଲା ହେ ଯିନି
ତୋମାର ଏହି ବ୍ୟାପାର ତବେ କେବେ ତୁମି ଉତ୍ସେଷରେତେ ପୁରୁକେ ନା ଜା
ଗାଓ କୁକୁର କହିତେଛେ ହେ ମୁଖୀ ଆମାର କର୍ମୋର ଚର୍ଚା ତୋମାର କ
ର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ ତୁମି ଇହା କି ଜାମ ନା ଯେବେପେତେ ଦିବା ରାତି ତାହାର
ଗୃହ ରଙ୍ଗା କରି ଯେହେତୁକ ଚିରକାଳ ନିର୍ବୃତ ଏ ସଙ୍କଳ ଆମାର ଉପ
ଯୋଗିତା ଜାମେ ନା ମେଇହେତୁକ ଏଥିନ ଆମାର ଆହାରଦାନେତେ ଅ

নামের হইয়াছে যেহেতুক বৈকল্য দর্শন বাতিলেকে ভূত্যেতে স্বামির মন্দাদর হয় গদ্ধিত বলিতেছে শুন রে ববর কার্য কালে যে যাক্ত। করে সে কি দাম আর সে মিত্রই বা কি আজাপুণ্ড না হইলেও যে জন অন্য কর্তব্য ব্যাপারও করে সেই মিত্র কুস্তির কথিতেছে কার্য কালে যে লোক ভূত্যের দিগকে সন্তায়া করে সে কি পৃতু যেহেতুক আশীর্বদিগের পোষণেতে এবং স্বামি সে বাতে এবং পুণ্যানুষ্ঠানেতে এবং সন্তান জন্মানেতে পুত্রিণি নাই। অনন্তর গাথা ক্রোধ করিয়া কহিল আরে দুর্বৃত্তি তুই পাপিঠ যেহেতুক বিপত্তিতে পৃতুকার্য্যে উপেক্ষা করিলি হউক যে পৃকারে স্বামী জাগেন তাহা আমার কর্তব্য। যেহেতুক গৃহে স্মর্যাকে সেবা করিবেক উদরেতে অগ্নিকে সেবা করিবেক সর্ব পুকারে পৃতুকে সেবা করিবেক মায়ারাহিত্যেতে পরলোক কে সেবা করিবেক ইহা বলিয়া অতিবচ্ছিকার শব্দ করিল। পরে সে বৃক্ষক সেই চীৎকার শব্দে জাগুৎ হইয়া নিদু তঙ্গের ক্রোধেতে ইচ্ছিয়া লঞ্ছড়বারা গাথাকে মারিল তাহাতে ঐ গদ্ধিত পঞ্চতৃ পাইল।

এই জন্মে আমি বলি পরাধিকারচর্চা কর্তব্য নহে ইত্যাদি। দেখ পশ্চয়দের অন্য বিষয় আবেষণ করাই অসমিয়োগ সংপুত্তি দ্বিয়োগের চর্চা কর কিন্তু আজি সে চর্চাতেও পুয়োজন নাই কেননা আমারদের দুই জনের ভুক্তাবশিষ্ট আহার যথেষ্ট আছে। দ্যনক কোপ করিয়া কহিল তুমি কি কেবল আহারের নিমিত্তেই রাজাকে সেবা কর ইহা তুমি অনুপযুক্ত কহিলা যেহেতুক যন্ত্র লোকের দিগের উপকারের নিমিত্তে আর শব্দের অপকারের নিমিত্তে রাজার আশুয় পশ্চিমের অভিলাষ করে কেবল আপন পেট কে

ନ। ଭରେ ଯାହାର ସୀଁଚାତେ ବୁଝନ ଓ ନିଜ ଓ ବାକିର ସୀଁଚେ ତାହାରେ
ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ଆପନାର ନିମିତ୍ତେ କେବଳ ସୀଁଚେ ଅପର ଯେ ସୀଁଚିଲେ
ଅନେକ ସୀଁଚେ ମେଇ ସୀଁକୁ ନଭୁବା କାକୁ କି ଚଞ୍ଚୁତେ କରିଯା। ଆପଣ
ଉଦୟ ପୂର୍ବ କରେ ନାମେଥିକୋନ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ କାହିଁଗେତେ ଦାସତ୍ୱ ପାଇଁ
ଉପୟୁକ୍ତ କେହ ଲଙ୍ଘ କାର୍ବାଗଣେତେ ଦାସତ୍ୱ ପାଇଁ କୋନ ଲୋକ ଲଙ୍ଘ କା
ହିଗେତେ ଓ ଲଭ୍ୟ ହୁଏ ନା ଅପର ମନୋନ ହେ ମନୁଷ୍ୟ ଜାତି ତାହାତେ ଦା
ମତ୍ତ ବଡ ନିମିତ୍ତ ତାହାକୁ ହିତ ଆଛେ ଘୋଡ଼ା ଓ ହଣ୍ଡି ଓ
ଲୌହେର ଏବଂ କାଷ ଓ ପୁନ୍ତର ଓ ସମ୍ବେଦ ଏବଂ ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଓ ଛି
ଲେର ଯେ ଅନ୍ତର ଦେ ଅନେକ ଅନ୍ତର । ଆମ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ହୁଏ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ନାହିଁ ଓ ମେଦ ଆବଶ୍ୟକ ମଲିନ ଯାଏସରହିତ ଅଛି ଓ ପାଇଁ
ଯା କୁନ୍ତୁର ସତ୍ୱୋ ପାଇଁ ତାହାର କୁନ୍ତୁର ନିର୍ମିତି ନିମିତ୍ତେ ହୁଏ ଯା
ମିଠା କୋଡ଼େତେ ପ୍ରାପ୍ତ ଶ୍ଵାଙ୍କରେ ଓ ତାଗ କରିଯା ହାତିକେମଣ୍ଟ କରେ
ମରଣ ପୁଣୀ କଟ ପାଇଲେ ଓ ଆପର ଉପୟୁକ୍ତ କଳ ବାଣ୍ଡୁ କରେ । ଅ
ପର ଦେବ୍ୟ ଓ ଦେବକେର ଅନ୍ତର ଦେଖ କୁନ୍ତୁର ମୁଦ୍ରା ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ଅବଦାତାର
ନିକଟେ ଲାଙ୍ଗୁଲ ଲାଢେ ଆର ପାଦତଳେ ପଡ଼େ ଆର ଭୂମିତେ ପାତ୍ରିକା
ମୁଖ ଓ ଉଦରେ ଦର୍ଶନ କରେ ଉତ୍ତମ ହଣ୍ଡି ମନ୍ଦିର ଅବଲୋକନ କରେ ଅ
ଲ୍ଲେବ ଭୋଜନ କରେ । ଆପର ଯନୁଷ୍ୟକର୍ତ୍ତକ ଥାତ ହିୟା ବିଜ୍ଞାନ ଓ
ପରାକ୍ରମ ଓ କୌରିତେ ଅଭଜ୍ୟାମାନ ଏକ କ୍ଷଣ ଯେ ସୀଁଚନ, ପଣ୍ଡିତରୀ
କାହାକେଇ ଜୀବିତ କରିଯାଇନ କାକୁ କି ଚିରକାଳ ସୀଁଚେ ବଲି ଓ
ଭୋଜନ କରେ । ଆପର ଯେ ଆପନାର ଉପଦେଶକ ନାହିଁ ଆର ଦାସତ୍ୱ
ଦୟା ନା କରେ ଆର ଦରିଦ୍ର ଲୋକେ ଦୟା ନା କରେ ଆର ମିତ୍ରବନୋ
ଦୟା ନା କରେ ମନୁଷ୍ୟାଲୋକେ ତାହାର ଜୀବନେ କି କଳ ବାଯନ ଓ ଅନେ
କୁ କାଳ ସୀଁଚେ ବଲି ଓ ଭୋଜନ କରେ । ଆପର ଓ ବେଦୋକୁ ଆଚାରେତେ

রাহিত ও অমেক লোককর্তৃক তিরস্কৃত ও উদ্রব্যগমান্ত্রিলাভি ও
ভদ্রাভদ্রবিবেচনারহিতাস্তঃকরণ্যে পুরুষ পশ্চাত্তাহার আর অন্য
পাত্রে দেন কি। করটক বলিতেছে আমরা দুই জন অপুধান তবে
আমারদের এ বিচারে কি পুয়োজন। দমনক বলিতেছে মন্ত্রিবা
কতকালে পুধান্য কিম্বা অপুধান্য পায় যেহেতুক স্বত্বাবেতেই
কেহ কাহারও অভিমত হয় না খলও হয় না স্বকীয় চেষ্টিওই
মনুষ্যকে মহস্ত কিম্বা শুন্দুক্ত পাওয়ায় আর যেমন পর্বতেতে অ
ত্যন্ত পুয়াসে পুস্তর উঠায় অত্যন্ত কালেতেই নীচেতে ফেলে সেই
রূপ শুণ ও দোষেতে আস্বা। কুপের ধৰনকর্তা যেরূপ নীচে
তে যায় এবং পুচ্ছীরকর্তা যান্দূশ উচ্চেতে যায় এইরূপ মনুষ্য
আপন কর্মসূরাই নীচেতে যায় এবং উচ্চেতে যায় সে ভাল স
কলের আত্মা আপন পুয়াসে আয়ত। করটক বলিতেছে ইহার
পার তুমি কি বল সে কহিল এই রাজা পিঙ্গলক কি দারণেতে স
ত্যন্ত হইয়া কিরিয়া বনিয়াছেন। করটক কহিতেছে তুমি কি যা
গ্রাহ্য জান দমনক বলিতেছে ইহাতে অজ্ঞাত কি আছে বিজ্ঞ
কর্তৃক কথিত আছে কথিত বিষয় পশ্চতেও বুঝে আদেশিত হই
লে অশ্রেয়া ও হস্তিরা বহন করে পণ্ডিত লোক অকথিত হইলেও
বিতর্ক করে যেহেতুক বুদ্ধি পরের ইঙ্গিতজ্ঞ হয়। আকারাদ্বাৰা
ও ইঙ্গিতদ্বাৰা ও গমনদ্বাৰা ও চেষ্টাদ্বাৰা ও কথনদ্বাৰা ও চক্ষু
আৱ মুখের বিকারদ্বাৰা মন অন্তঃকরণস্থ বিষয় জানে। এই ভয়
পুনৰ্জেতে বুদ্ধিপুত্রাবতে আঁচ্ছি এই রাজাকৈ আস্বায় করিব যে
হেতুক পাত্রাবের তুল্য বাল্য ও সন্তুতাবের তুল্য পুরু ও আপন শ
ক্রিতুল্য ক্রোধ যে জানে সেই পশ্চিত। করটক বলিতেছে হে
বন্দো তুমি সেবানভিজ্ঞ দেখ যে আহুত না হইলে মিকটে ধান্য

ও জিজাসিত না হইলে অনেক করে ও আপনাকে রাজার প্রিয় ক
রিয়া আনে সে লোক নির্বাচিত। দমনক বলিতেছে হে বিভ কেন
আমি সেবামতিত দেখে স্বভাবেতে সুন্দর কিম্বা কৃষ্ণসিত কি আছে
যাহাতে যাহার রূচি সেই তাহার সুন্দর হয় [যেহেতুক যাহারই
যেই ভাব সেইই ভাবেতে সেই মনুষ্যকে পুবেশ করিয়া বুদ্ধিমান
লোক স্ববশ করিবে ।] অপর এখানে কে ইহা জিজাসিলে আমি
কামুক ইহা কহিবেক এবং আজ্ঞা করুন ইহা কহিবেক ও শক্ত্যনু
সারে রাজার আদেশলঙ্ঘন করিবে না । এবং অল্পাকাঙ্ক্ষী ও ধৈ
র্যবান् বিজ লোক ছায়ার ন্যায় সর্বদা অনুগত থাকিবেক আজ্ঞা
গুণ্ঠ হইলে আজ্ঞালঙ্ঘন করিবে না সে লোক রাজস্থানে বাস
করে । কর্টক বলিতেছে অসময়েতে পুবেশের কারণেতে পাছে
রাজা তোমাকে অপমান করেন সে কহিল এ হটক তথাপি সামিনু
সাক্ষাৎ ত্বরের অবশ্য কর্তব্য যেহেতুক দোষের ভয়েতে যে ক
য়ের আরম্ভ না করা যে কাপুরবের লক্ষণ হে ভূতঃ অভীর্ণ ভয়েতে
হে নিকটস্থ তোজন পাইত্যাগ করে । দেখ নির্ণয় ও অকুলীন ও
অশিক্ষিত বা নিকটস্থ মনুষ্যকে রাজা অনুগ্রহ করেন কেননা পুরুষ
রাজারা ও স্ত্রী লোকেরা ও লতা সকল নিকটে যে বাস করে তা
হাকে বেষ্টন করে । কর্টক বলিতেছে অনন্তর সেখানে নিয়া
তুঁয়ি কি বলিবা সে কহিল তুম আগামে পুতু অনুরূপ কিম্বা বি
রক্ত ইহা জানিব কর্টক বলিতেছে সে জানের চিহ্ন কি দমনক
কহিতেছে তন দুরহইতে দেখা আর হাস্য আর পুশ্যেতে অভিশয়
আদর আর অসাক্ষাৎকারেও পুশ্যের পুশ্যসা আর উত্তম দুব্য দে
খিলে মনে করা ও সেবা যে না করে তাহাতেও আনুক্রি আর

শিয় বাক্যের সহিত দার আর দ্বোষেতেও গুণগুহণ অনুভবেতে
এই সকল চিহ্ন অপর পুত্যাশাৱ কাল যাপন কৰা আৱ ফলৱহি
ত বাঢ়ান বৃক্ষিমান লোক এই সকল বিৱৰণ রাজাৱ চিহ্ন জানি
বেক ইহা জানিয়। যে পুকাৱে ইনি আমাৱ বশীভূত ইন তাহা
কৱিয় যেহেতুক অপায় দৰ্শনেতে জয়ে যে রিপতি এবং উপায়
দৰ্শনেতে জয়ে যে সংস্কৃতি তাহাকে মেঘবি লোকেৱা নীতি শাস্ত্ৰ
দ্বাৱা অগ্ৰেতে পুজুশৰ্মানেৱ ন্যায় দেখে। কৱটক বলিতেছে ত
থাপি পুসঞ্জ উপস্থিত না হইলে কহিতে যোগ্য হইবে না যেহে
তুক বৃহস্পতি অপূৰ্বন্ধিক বাক্য কহত নিষ্ঠুৰ্ধিতা এবং বহু
কালব্যাপক অবস্থাৱ পাব। মঘনক বলিতেছে হে সংগো ভগ্য কৱি
ও না আমি অপূৰ্বন্ধিক বচন বলিব না যেহেতুক বিপৎ কালেতে
এবং পথ ত্যাগ কৰিয়া যাওনেৱ কালেতে এবং কার্যকালেৱ
অতিক্ৰম হইলে জিজ্ঞাসিত না হইলেও হিতৈষি দাসেৱা জিজ্ঞাসা
কৱিবেক আমি অবস্থাৱ কাল পাইয়াও যদি মন্ত্ৰণা না বলি তবে
আমাৱ মন্ত্ৰন্ত্ৰই ব্যাহৃত হয় যেহেতুক যে গুৰোতে জীবিকা হয়
আৱ যে গুৰোতে পৃথিবীতে পশুতেৱা পুশৰ্মসা কৱে শুণি লোক
সে পৃথি বৰক্ষা অবশ্য কৱিবেক এবং বাঢ়াইবেক এই নিমিত্তে
হে তাৰু আমাকে ভানুৰ্মতি কৰ যাত্বা কৱি। কৱটক বলিতেছে
মঘন হউক পঞ্চে তোমাৱ মঙ্গল হউক যাহা বাণিত তাহা কৱ।
তাৰন্তৰ সে বিশ্বাপনেৱ ব্যায় পিঙ্গলকেৱ সমীক্ষা গোল পাৰে দু
ৱহইতেই আদৰেতে রাজাকৰ্ত্তৃত পুৰোশিত হইয়া অটোঙ্গ পুণ্যাম
কৱিয়া দিল। রাজা কহিলেন অনেক কালেৱ পাৰ দেখা হইল
মঘনক বলিতেছে যদ্যপি আমাৰুত্যোতে ত্ৰিযুত মহারাজেৱ পা
য়েৱ ছিছু পুয়োজন নাই তথাপি সেবকেৱা সময়বিশেষে অবশ্য

ମାଙ୍କାଣ କରିବେକ ଏହି ଜନେ ଆମି ଆଟିଲାମ । ଅପର ହେ ରାଜା
ଦୁନ୍ତର ସମ୍ମାନକାରକ ଆର କରେର କଣ୍ଠନକାରକ ଧାନେତେ ରାଜାରନ୍ତି
ଗେର କାର୍ଯ୍ୟ ହୟ ତବେ ଅଜ୍ଞ ବାକ୍ ହସ୍ତବିଶିଷ୍ଟ ମନୁଷ୍ୟରେ ଯେ କାର୍ଯ୍ୟ
ହୟ ତାହା କି ସମୀକ୍ଷା ଯଦ୍ୟପି ବହୁକାଳ ଦେବପାଦକର୍ତ୍ତକ ଅବଜ୍ଞାତ ଆ
ମାର ବୁଦ୍ଧି ନାଶେର ଶକ୍ତା ହୟ ମେ ଶକ୍ତାଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାୟ ଯେହେତୁ ଆ
ବଜ୍ଞାତ ହିଲେଓ ଧୈର୍ୟବୃଦ୍ଧିଲୋକେର ବୁଦ୍ଧି ନାଶ ଶକ୍ତନିମ୍ନ ନହେ କେନ୍ତା
ନା ଅପି ଅଧିକ୍ଷତ ହିଲେଓ ଶିଖା କଥମ ଅଧେତେ ଯାଇ ନା । ହେ ମ
ରାଜା ଏହିହେତୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟରେ ରାଜା ବିଶେଷଜ୍ଞାତା ହିବେନ ଯେହେ
ତୁ ଧୀର୍ୟରେ ମନ୍ତ୍ରି ଲୁଚିତ ହୟ ମନ୍ତ୍ରକେତେ କୋଣ ଧୂତ ହୟ ଯେ ଯେ ପୁ
କାର ଆଛେ ମେ ମେହି ପୁକାରେଇ ଥାକେ ଯେ କୋଣ ମେ କାଂଚଇ ଥାକେ
ଯେ ମନ୍ତ୍ରି ମେ ମନ୍ତ୍ରିଇ ଥାକେ । ଅପର ଯଥିର ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନରହିତ ହିଯା
ସକଳ ପ୍ରାଣିତେ ସମାବରକପେ ବର୍ତ୍ତମ ତଥିର ଅମର୍ତ୍ତ ଶତପକ୍ଷର ଯୁଦ୍ଧ
ଦିତେ ଉତ୍ୟୋଗ ହୟ ଆର ଉତ୍ସାହ ନଷ୍ଟ ହୟ । ଆର ହେ ରାଜାର
ଉତ୍ସ ଯୁଦ୍ୟମ ଅଧିମ ତିନ ପୁକାର ପୁରୁଷ ହୟ ତିନ ପୁକାର କର୍ମକେ
ଏହି ତିନ ପୁକାର ପୁରୁଷକେ ନିଯୋଗ କରିବେକ ଯେହେତୁ କୃତା ଆର
ଅଳକ୍ଷାର ଉତ୍ସାହ ହୁଅନ୍ତେଇ ନିଯୋଗ କରିବେକ କେବନା ପାଇୟେ
ଚାହୁଣି ପାଇୟ ନା ଏପର ମନ୍ତ୍ରକ ପାଇୟ ନା । ଅପର ସର୍ବାଲକ୍ଷାରେ ଥି
ଚିତ କରିବାର ଉପଯୁକ୍ତ ମନ୍ତ୍ର ସମ୍ମାନକାରୀମନ୍ତ୍ରିକାରେ ଥିଚିତ କରେ ତବେ ମେ ମନ୍ତ୍ରି
ରୋଦୁନ କରେ ନା ଶୋଭାଟ ପାଇୟ ନା କିନ୍ତୁ ଯେଜିନକର୍ତ୍ତାରହୁ ନିମ୍ନାତୀ
ହୟ । ଆର ମୁକୁଟଟେ ହୁଅପିତ କାଂଚ ଆର ପାଦାଭରଣେ ହୁଅପିତ ମନ୍ତ୍ରି
ଇହାତେ ମନ୍ତ୍ରିର ଦୋଷ ନାଇ କିନ୍ତୁ ମାତ୍ର ବ୍ୟକ୍ତିର ଅବିଦିକ୍ଷତା । ଦେଖ
ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ବୁଦ୍ଧିମାନ ଅର୍ଥାତ ଅନୁରଜ ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ଶୁଣୁ ଇହାହିଟେ ଭାବ
ଏହି ରୂପେ ଚାତୋର ଭଦ୍ରାଭଦ୍ର ବିବେଚନାକର୍ତ୍ତା ରାଜା ଭୂତ୍ୟେତେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ

ହୁଏ । ତାହା ପଣ୍ଡିତେରା କହିଯାଇଛେ ଅଥ ଆର ଶୀତ୍ର ଆର ଶୀତ୍ର ଆର
ବୀଳା ଆର ବାକ୍ୟ ଆର ପୁରୁଷ ଆର ମୁଁ ଇହାରା ମନୁଷ୍ୟ ବିଶେଷକେ
ପାଇଯା ଯୋଗ୍ୟ ଏବଂ ଅଯୋଗ୍ୟ ହୁଏ ଅପର ଅଶ୍ରୁ ଅନୁଭବ ଭୂତୋ
ତେ କି ପର୍ଯୋଜନ ଅଗକାରକ ସମର୍ଥ ଦାସେତେଇ ବା କି ପୁରୋଜନ ।
ହେ ମହାରାଜ ତତ୍ତ୍ଵ ଅଥଚ ସମ୍ମାନ ଆମାକେ ଅବଜ୍ଞା କରିତେ ତୁମ୍ଭ ଯୋଗ୍ୟ
ହୁଏ ନା ଯେହେତୁ କିମ୍ବା ପରିବାର ଲୋକ ଅବଜ୍ଞାତେ ନିର୍ମୁଦ୍ଧ ହୁଏ ଅ
ନନ୍ତର ମେଇ ଦୃଢ଼ିତେ ନିକଟେ ପଣ୍ଡିତ ଲୋକ ଥାକେ ନା ପଣ୍ଡିତଙ୍କରୁକୁ
ରୂପା ତାତ୍କାଳ ହିଲେ ମନ୍ତ୍ରି ଶୁଣିବତୀ ହୁଏ ନା ମନ୍ତ୍ରି ନଷ୍ଟ ହିଲେ ମନ୍ତ୍ର
ଜଗନ୍ମ ବିଦ୍ଵନ୍ ହୁଏ । ଏବଂ ରାଜାମୁଖୀତ ଲୋକକେ ଦେଶକୁ ସର୍ବ ଜନେ
ତେଇ ଉପାସନା କରେ ଆର ରାଜାଙ୍କରୁକୁ ଅବଜ୍ଞାତ ଯେ ଜନ ମେ ମନ୍ତ୍ରଙ୍କ
ଲୋକଙ୍କରୁକୁ ଅବମାନିତ ହୁଏ । ଆର ବାଲକ ହିଲେ ଓ ନ୍ୟାୟ ବାକ୍ୟ
ପଣ୍ଡିତେରା ଗୁରୁତ୍ୱ କରିବେକେ କେମନୀ ଯେ ଦେଶେ ସୂର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ମେ ଦେଶେ
କି ପୁରୀପେର ପୁରୀଶ ନାହିଁ । ପିଙ୍ଗଲଙ୍କ ବଲିଲ ଭଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରଙ୍କ ଏ କି
ତୁମ୍ଭ ଆମାର ପୁରୁଷମ ମନ୍ତ୍ରିର ପୁରୁଷ ଏତ କାଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋନ ଖଲେର ବା
କେତେ ଆଇସ ନାହିଁ ଏଥର କି ପୁରୁଷମ ମାନସ ତାହା ବଲ । ଦୂରନ୍ତ
ବଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ପୁଣ୍ୟ କରି କିମ୍ବା ବଲୁନ ଜଳାଶୀ ମହାରାଜ
ପାରୀର ପାନ ନା କରିଯା । କେନ ବିଶ୍ୟାପନେର ନ୍ୟାୟ ହିଯାଇଛେ ।
ପିଙ୍ଗଲଙ୍କ କାହଲ ତୁମ୍ଭ ବିଲଙ୍ଘଣ କହିଯାଇ କିନ୍ତୁ ଏ ଗୁରୁତ୍ୱ ବଲିବାର
ନିମିତ୍ତ କୋନ ପୁତ୍ରଯହାନ ନାହିଁ ତଥାପି ନିର୍ଜନ କରିଯା କହି ଶୁଭ
ଇଦାନୀ ଏହି ବନ ଅପୁର୍ବ ପ୍ରାଣିତେ ଅବିଟିତ ହିୟାଇଁ ଅତେବେ ଆ
ମାରଦିଗେର ତ୍ୟାଜ୍ୟ ଏହି ନିର୍ମିତେ ବିଶ୍ୟାପନ ହିୟାଇଁ ଏବଂ ଆ
ମିଥି ବଡ ଆଶର୍ଯ୍ୟ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଯାଛି ଶବ୍ଦାନୁମାଯେତେ ଏ ପ୍ରାଣିର ରୁଦ୍ଧ
ବଲ ହିୟେ । ଦୂରନ୍ତ ବଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ଏ ବଡ ଭଯେର କାରଣ
ବଟେ ଦେ ଶବ୍ଦ ଆମରାଓ ଶୁଣିଯାଛି କିନ୍ତୁ ମେ କି ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ ଆଗେ

ତେଇ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରୁଣ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧ ଉପଦେଶ କରେ ଆର ଏଇ କିମ୍ବାର ନ
ଦେହେତେ ଦାମେରଦେଇ ଉପଧୋନିତା ଜାରିବେଳେ ଯେହେତୁକ ମିତ ଓ
ତ୍ରୀ ଓ ଦାସବର୍ଗେର ଆର ବୁଦ୍ଧିର ଆର ବଲେର ଆର ଶରୀରେ ସାରୁତ୍ ବି
ପତ୍ରିନ୍ଦର କୃତି ପାଥରେତେ, ଲୋକ ଜାନେ । ୩୦୯ ବଲିତେଛେ ଡନ୍ଦ
ଆମାର ବଡ଼ ଶକ୍ତି ହିଁତେଛେ ଦମନକ ଗରେତେ ପୁନର୍ବାର କହିଲ ଏଇ
ଶତମାନ ନା ହଇଲେ ରାଜ୍ୟ ମୁଖ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ସ୍ଥାନାତ୍ମରେ ଯାଇବାର ନି
ମିତେ ଆମାକେ ସମ୍ମାନ କରିତେଛେ ଦମନକ ଅନ୍ତ କରିଯା ସିଲିତେଛେ
ହେ ମହାରାଜ ଯାବଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଖି ବାଚିଯା ଆଛି ତାବଂ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତରୁ
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କରୁଟିକ ପୁତ୍ରତିରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମ କରୁଣ ଯେହେତୁକ ବି
ପଦେର ପୁତ୍ରିକାରେର ମମଯେ ପୁରୁଷମୁହୁ ପାଓଯା ଦୁଲ୍ଲଭ । ଅମନ୍ତର
ସେଇ ଦମନକ କରୁଟିକ ରାଜକର୍ତ୍ତକ ନୃଦୟାରୀ ମନ୍ଦାନିତ ହଇଯା ଭଯେର
ପୁତ୍ରିକାର କରିତେ ପୁତ୍ରିଜୀ କରିଯା ଚଲିଲ । କରୁଟିକ ଗ୍ରାମ କରୁଣ
ଦମନକକେ କହିଲ ହେ ମିତ ଭଯେର କାରଣ କି ପୁତ୍ରିକାରେର ଯୋଗ୍ୟ
କିମ୍ବା ପୁତ୍ରିକାରେର ଅଧୋଗ୍ୟ ଇହା ନା ଜାରିଯା ଭଯେର ଶାନ୍ତି କରିତେ
ପୁତ୍ରିଜୀ କରିଯା କି ପୁତ୍ରାରେ ଏ ମହାପୁନ୍ଦ୍ରଗୁହଗ କରିଲା ଯେହେତୁକ
ଉପକାର ନା କରିଯା କାହାରୁ ଓ ଉପଟୌକନ ଲଈବେ ନା ବିଶେଷେ ରା
ଜାର ଦେଖେ ଯାହାକୁ ପୁନ୍ରତାତେ ବୁଦ୍ଧି ହୟ ଏବଂ ପରାତ୍ମମେତେ ଜରୁ
ହୟ ଏବଂ କୌଥେତେ ମୁହଁ ହୟ ଅତ୍ୱା ସେଇ ତେଜଃପୂର୍ଣ୍ଣ ତାହାଇ
ଜାନ ଶିଷ୍ଟ ରାଜାକେ ଏ ମନ୍ଦରୀ ଇହା ବଲିଯା ଅବଜ୍ଞା କରିବେଳେ ନା ଯେ
ହେତୁକ ଏ ମହତ୍ତି ଦେବତା ମନ୍ଦରପେ ଥାକେ । ଦମନକ ହାନିଯା ବ
ଲିଲ ହେ ନଥେ ଚୂପ କରିଯା ଥାକେ ଆମି ଭଯେର କାରଣ ଜାରିଯାଛି
ଆଁଡ଼ିଯା ଗରୁର ଶବ୍ଦ ମେ ବଲିବର୍ଦ୍ଦ ଆମାରଦେଇ ଭକ୍ତିଶୀଳ ସିଂହେର
ପୁନୁ କି । କରୁଟିକ ବଲିତେଛେ ଯଦ୍ୟପି ଏମନ ତବେ ପୁତ୍ରର ଭଯ କି
ସେଇ ଥାବେତେ କେବେ ଭୀତି ଥିଣୁ କରିଲା ନା । ଦମନକ ବଲିତେଛେ

ଯଦି ରାଜୀର ଭୟ ଦେଇଥାନେତେଇ ଯାଏ ତବେ କି ପୁକାର ଏ ମହାପୁନ୍ଦିକ ଲାଭ ଲାଭ ହୁଯ । ଏବଂ ଭୃତ୍ୟକର୍ତ୍ତକ ସ୍ଵାମୀ କଥମ ନିରପେକ୍ଷ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନାହିଁ ପୁନ୍ଦିକ ନିରପେକ୍ଷ କରିଯା ଭୃତ୍ୟ ଦସିକରେର ନୟ ହୁଯ । କରିଟକ ପୁଣ୍ୟ କରିତେହେ ଏ କି ରାଗ ଦମନକ କହିତେହେ ।

+ ଉତ୍ତରାପାଥେ ଅର୍ଦ୍ଧଦଶିଥର ମାମେ ପର୍ବତେ ମହାପରାକ୍ରମବିଶିଷ୍ଟ ଦୁର୍ବାତ ନାମେ ଏକ ସିଂହ ଥାକେ ପର୍ବତେର ଗନ୍ଧୁରେତେ ନିଦ୍ରିତ ତାହାର କେଶାଗୁ କୋନ ଉନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତ୍ୟାହ କାଟେ ତଦରଙ୍ଗେ କେଶାଗୁ ଛିର ଦେଖି ଯା କୁନ୍ତି ହିଁ ଯା ଗର୍ଭମଧେ ହିତ ମୁସିକକେ ନା ପାଇଁ ଯା ତାବନା କରିଲ ଯେ କୁନ୍ତି ଶତ୍ରୁ ହୁଯ ପରାକ୍ରମେତେ ଧରା ନା ଯାଏ ତାହାକେ ନକ୍ଷି କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ତାହାର ତୁଳ୍ୟ ମେଣ କରିବେକୁ ଏହି ଆଲୋଚନା କରିଯା । ମେଇ ସିଂହ ଗୁମ୍ଫେ ଶିଯା ବିଶ୍ଵାସ କରିଯା ଦସିକର୍ଣ୍ଣ ମାମେ ବିଡ଼ାଳକେ ଯତେତେ ଆନିଯା ମାଠେ ଆହାର ଦିଯା । ଆପର କନ୍ଦରେତେ ଯାଥିଲ ଅନେକ ମେଇ ଭୟରେତେ ମୁସିକା ବିବ୍ରହିତେ ବାହିର ହୁଯ ନା ମେଇ ହେତୁକ ଏ ସିଂହ ଅଛିରକେଶର ହିଁ ଯା ସୁଧେତେ ନିଦ୍ରା ଯାଏ ଯଥନେ ଉନ୍ଦ୍ରର ଶଦ ଶ୍ଵନେ ତଥନେ ମାଠେ ଭୋଜନଦାରୀ ମେ ବିଡ଼ାଳକେ ସମ୍ବନ୍ଧନା କରେ । ତାହାରପର ଏକ ଦିବମ ମେଇ ମୁସିକ କୁନ୍ତାର୍ତ୍ତ ହିଁ ଯା ବାହିରେ ଚରତ ମାର୍ଜାରକର୍ତ୍ତକ ପ୍ରାପ୍ତ ହିଁ ଯା ମରିଲ ତାନେତର ମେଇ ସିଂହ ଅମେକ କାଳପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁସିକକେ ଦେଖେ ନା ତାହାର ଶଦ ଶ୍ଵନେ ନା ତଥନ ତାହାର ଅନୁପଯୋଗିତାହେତୁକ ବିଡ଼ାଳେରେ ଆହାର ଲାନେତେ ମନ୍ଦୁଦର ହେଲ ପରେ ଅନାହାରହେତୁକ ଦସିକର୍ଣ୍ଣ ଦୁର୍ବଳ ହିଁ ଯା ଅବସର ହେଲ । ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଆମି ସିଲ ପୁନ୍ଦିକ ନିରପେକ୍ଷ କରିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

+ ତଥପରେ ଦମନକ କରୁଟକ ସଞ୍ଜୀବକେର ନିକଟ ଗେଲ ମେଥାନେ କରୁଟକ ଗାଛେର ଅଳାତେ ସାଟୋପ କରିଯା ବସିଲ ଦମନକ ସଞ୍ଜୀବକ

মন্ত্রীগণে যাইয়া বলিল অর্থে রলদ এই আমি রাজা পিঙ্গলক
কর্তৃক বন রক্ষার নিমিত্তে নিযুক্ত কর্টক নামে সেবাপতি আজ
করিতেছেন শীঘ্ৰ আইস রত্নো এই বনহইতে দূরে যা অন্যথা
তোমার মন্দ ফল হইবে না জানি পুতু কুপিত হইয়া কি করিবেন তাহা শুনিয়া সঞ্চীবক আইল। রাজারদিগের আজালঙ্ঘন
বুঝান্তেরদিগের অনাদর স্তুরদের পৃথক্ক শব্দ। শৰ্বব্যাতিরেকে
বধ। তাহারপুর দেশাচারানভিজ সঞ্চীবক ভীত হইয়া বিকটে
গিয়া কর্টককে সুষ্টুজ, পুণাম করিলেক। তাহা পশ্চিমে
কহিয়াছেন বনহইতে বুদ্ধিই বড় যাহার না থাকাতে হন্তির এই
অবস্থ। অনন্তর সঞ্চীবক সৃষ্টি হইয়া বহিল হে সেবাপতি
আমার কি কর্তব্য তাহা কহন কর্টক বলিতেছে হে বৃষ্ট এই
বনেতে থাক আমারদিগের ডুপতির পাদপদ্মকে পুণাম কর সঞ্চী
বক বলিতেছে অভয় বাক্য আমাকে দেও তবে যাই। কর্টক
কহিতেছে তন রে আঢ়িয়া এ শুক্ষা মিথ্য। শুপ্রান চেমিয়াজকে
পুতুত্তর না দিয়া কৃষ্ণ মেঘের শব্দের তুল্য ধূনি করিলের যেহে
তুক সিংহ শুগালের শব্দ করে না। সর্ব পুরায়ে নীচেতে নমু
ণ কোমল ঘাসকে বাধ্য উচ্চারণ করে না অতিউচ্চ বৃক্ষ মঞ্চল
কেই উৎপাটন করে কেবনা বড় লোক বড় লোকেতে পরাক্রম
করে। তদৰ্দনে তাহারা সঞ্চীবককে কিছু দূরে রাখিয়া পিঙ্গলক
সন্নিধানে গোল। তাহারপুর রাজা তাহারদিগকে সাদরে দেখি
লেন তাহারা পুণাম করিয়া। বলিল ডুপাল কহিলেন সে তোমার
দৃষ্ট হইয়াছে দৰ্মক বলিল মহারাজ দেখিয়াছি কিন্তু মহারাজ
যাহা জানিয়াছেন সেই রূপ এ অতিবড় মহারাজকে দেখিতে
অভিন্নায় করে কিন্তু এ অতিশয় বলবান অতএব সমজ্জ হইয়া

ବସିଯା। ଦେଖୁଳ ଶବ୍ଦ ଜାତ୍ରେତେଇ ତଥା କରିବେନ ବା ବିଜକ୍ତୃକ ତାହା କଥିତ ଆଛେ ଡୟେର କାରଣ ନା ଜାନିଯା ଶବ୍ଦମାତ୍ରେ ତଥା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ ଶବ୍ଦେକୁ ନିମିତ୍ତ ଜାନିଯା କୁଟୁମ୍ବୀ ଗୌରବ ପାଇରାଛିଲ । ରାଜୀ ଜିଜ୍ଞାସିଲେବ ଏକି ପୁରୀର । ଦୟନକ କହିତେଛେ ।

ଆପର୍ବତୀର ମଧ୍ୟେ ବୁଝିପୂର ନାମେ ରଗର ଥାକେ ତାହାର ଶିଖରେର ଏକ ପୁଦେଶେ ସଂଟାକର୍ଣ୍ଣ ନାମେ ଏକ ରାଙ୍ଗନ ବାସ କରେ ଏହି ଅଭିଭବତ୍ତା ଯାଇ । ଏକ ଦିବସ ସଂଟା ଲାଇୟା ପଲାଯୁଧାର କୋର ଚୋର ବ୍ୟାୟୁଷ କର୍ତ୍ତୃକ ଉଚ୍ଛିତ ହଇଲ ତାହାର ହାତହିତେ ଅଭିଭବତ୍ତା ହଟ୍ଟା ବାନରେରୀ ପାଇଲ୍ ବ୍ୟାନର ସେଇ ସଂଟା ସର୍ବଜ୍ଞ ବାଜାର ତାହାରପର ରଗରଙ୍ଗ ଲୋକେ ଯା ଲେଇ ମନୁଷ୍ୟକେ ଡକ୍ଟିକ ଦେଖିବ ଆର ସର୍ବଦୀ ହଟ୍ଟାରବୁ ଓ ତୁମେ ତାହାର ପାର ସଂଟାକର୍ଣ୍ଣ କୁଟୁମ୍ବୀ ଲାଇୟା ମନୁଷ୍ୟ ସକଳକେ ଥାଇ ହଟ୍ଟାଓ ବା ଜାଇ ଇହା ବଲିଯା ସକଳ ଲୋକ ରଗରହିତେ ଗଲାଇଲ ଅଭିଭବତ୍ତା କରାଲା । ନାମେ କୁଟୁମ୍ବୀ ପରାମର୍ଶ କରିଯା ଅମୁକଳ ଏହି ହଟ୍ଟାବାଦ୍ୟ ହୁଏ ତବେ କି ବାନରେରୀ ହଟ୍ଟା ବାଜାର ଇହା ଆପନି ଜାବିଯା ରାଜାଜେ ଜାନାଇଲ ହେ ତହାରାଜ ଯଦ୍ୟପି କିଛୁ ଧନ ବ୍ୟାୟ କର ତବେ ଆମିଏହି ହଟ୍ଟାକର୍ଣ୍ଣକେ ସାଧନ କରି ତାହାରପର ରାଜୀ ତାହାକେ ଧନ ଦିଲ କୁଟୁମ୍ବୀ ଯାନ୍ତିରୀ ଆକିହିୟା ଗଣେଶ୍ୟାଦି ପୁଜୀୟ ବଡ ବାହଳ୍ୟ ଦେଖାଇଯା ଆ ପନି ଅର୍କଟେରଦିଗେର ପ୍ରିୟ କଳ ଲାଇୟା ବନେ ପୁରେଶ କରିଯା କଳ ସକଳ ଫେଲିଯା ଦିଲ ତ୍ରପ୍ତେ ବାନରେରୀ ହଟ୍ଟା ଗରିତାଗ୍ରାହ କରିଯା ଫଳାନ୍ତର ହଇଲ କୁଟୁମ୍ବୀ ହଟ୍ଟାଲାଇୟା ନଗରେ ଆସିଯା ସର୍ବ ଜବେତ ମାନ୍ୟ ହଇଲ ଅଭିଭବ ଆମି ବଲି ଭୟେର କାରଣ ନା ଜାନିଯା ଶବ୍ଦମାତ୍ରେ ତେଇ ତଥା କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ ।

ଅନନ୍ତର ସଞ୍ଜୀବକୁକେ ଆନିଯା ଦେଖା କହାଇଲେକ । ଗଞ୍ଜାଏ ମେଇ

ହାମେତେଇ ଆଶ୍ଚିତ ହିଁଯା ପାଞ୍ଜର ଅତାଙ୍କ ପୁଣିତିତେ ସହ କଲି
ବାସ କରେ । ଅନ୍ତର କଦାଚିଥ୍ ସେଇ ମିଳିଛି ଭୂତାତୀ ଲକ୍ଷ୍ମିର୍ଗନମାମୀ
ମିଳିଛି ଆଇଲ ତାହାର ଆତିଥ୍ୟ କରିଯା ବଢ଼ିଯା ପିଙ୍ଗଲକ ତାହାର
ଭୋଜନେର ନିମିତ୍ତେ ପଞ୍ଚ ମନ୍ତ୍ର କରିତେ ଚଲିଲ ଇତ୍ୟବସରେ ସଞ୍ଜୀବକ
ବଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ଆଜି ନଟ ମୃଗେର ମାଠ୍ସ କୋଥାଯ ଭୂପତି
କହିଲ ଦୟନକ କରଟିକ ଜାନେ ସଞ୍ଜୀବକ ବଲିତେଛେ ଜାନୁନ କି
ଆଛେ ବା ନାଇ ମିଳିଛି ବିବେଚନା କରିଯା ବଲିଲ ତାହା ନାଇ ସଞ୍ଜୀ
ବକ ବଲିତେଛେ ତାହାରୀ କି ପୁକାରେ ଏତ ମାଠ୍ସ ଥାଇଲ ରାଜୀ ବ
ଲିଲ ଥାଇଯାଛେ ବ୍ୟାଘ କରିଯାଛେ ଅବଜ୍ଞାଓ କରିଯାଛେ ପୁତାହାଇ ଏହି
ରୂପ ସଞ୍ଜୀବକ ବଲିତେଛେ ଶ୍ରୀଯୁତ ମହାରାଜେର ଚରଣେ ଅଜାତେ କି
କୁଣ୍ଡେ ଏମନ କରେ ନୃତ୍ୟ କହିଲେନ ଆମାର ଅଗୋଚରେତେଇ କରେ ।
ଅନ୍ତର ସଞ୍ଜୀବକ ବଲିଲ ଇହା ଉପଯୁକ୍ତ ନହେ ବିଜେରା ଇହା କହିଯା
ଛେନ ହେ ମହାରାଜ ବିପଂ ପୃତୀକାର ବ୍ୟତିରେକେ ଦ୍ୱାମିକେ ନିକେ
ଦନ ନା କରିଯା ଆପାମି କୋନ କର୍ତ୍ତା କରିବେ ନା । ଅପର ଯେମନ ଝାରି
ମୁଖେର ଦ୍ୱାରା ଅନେକ ଜଳାଦିର ଗୁହ୍ଣ କରେ ନାଲେର ଦ୍ୱାରା ଅତାଙ୍କ ତ୍ୟାଗ
କରେ ଏହିରୂପ ମନ୍ତ୍ର ଲୋକ ଅନେକ ମୁଦ୍ରାଦି ଆଦାୟ କରିବେକ ଅ
ତ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟାଘ କରିବେକ କେବନା ହେ ମହାରାଜ କୋନ ସମୟେତେ ପୁରୁଷ
କି ମୂର୍ଖ ହୟ କି ଦୟିନ୍ଦ୍ର ହୟ କିମ୍ବା ତୁଳ୍ବ ହୟ ଯେହେତୁକ ସେଇ ମନ୍ତ୍ରୀ
ମୂର୍ଖଦା ଭାଲ ଯେ ପାଂଚ ଗଣ୍ଡା କଢ଼ିଓ ବାଢ଼ାୟ କୋଷାଧିକାରିର କୋଷଇ
ପୁଣ୍ୟ ରାଜୀର ପୁଣ୍ୟ ପୁଣ୍ୟ ନହେ । ଆର ଅନ୍ୟ କୁଳାଚାରେ ତେ ପୁରୁଷ
ରାନ୍ୟ ହୟ ନା କେବନା ନିର୍ଧନ ହିଁଲେ ଆପନ ସ୍ତ୍ରୀଓ ତ୍ୟାଗ କରେ ପର
କି । ରାଜୀର ଏ ବଡ଼ ଦେସ ଧରାଦିର ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟାଘ ଆର ନା ଦେଖା
ଆର ଅଧିର୍ମେତେ ଉପାର୍ଜନ ଆର ଅଧିକ ଦାନ ଆର ଦୂରେ ରାଖା ଏହି

সকল ভাষারের ব্যাসন যেহেতুক আয় না দেখিয়া আপন ইচ্ছা
 তে শীঘ্ৰ ব্যয় কৰিলে কুবেয়ের তুল্য ধৰণিও ক্ষুণ্ণ হয়। স্বত্ত্ব
 কৰ্ণ বলিতেছে তন ভাই এই দমনক কুটক চিৱ কালেৱ আশ্চৰিত
 সন্তি বিগুহ কাৰ্য্যেতে নিযুক্ত ধৰণিকাৱেতে নিয়োগ কৰ্তব্য
 নহে। আৱ নিয়োগেৱ পুসন্দেতে আমি যাহা পুনৰাছি তাৰা
 আমি কহি বুদ্ধগ কৃতিয় বাস্তব ইহারা অধিকাৱেতে পুশ্ট নয়
 বুদ্ধগ ন্যায় ধনও কষ্টেতেও দেয় না কৃতিয় ধনেতে নিযুক্ত
 হইলে অবশ্য অস্ত্ৰ দেখায় বন্ধু জাতিভাবেতে সৰ্বস্ব আক্ৰমণ
 কৰিয়া গুস কৱে বহু কালেৱ দাম নিযুক্ত হইয়া অপৰাধেও
 শক্তারহিত হং সে পুনৰুকে অনাস্থা কৰিয়া যথেষ্টিচৰণ কৱে উ
 পকারক ব্যক্তি অধিকাৰী হইয়া আপন অপৰাধ মানে না উপ
 কাহকে পুজাতে বহিৱা সমন্বয় লুকায় ক্ষুদ্ৰ কৰেতে পৱামৰ্শ
 কাকুক রঞ্জী আপনি রাজাৰ ন্যায় আচৰণ কৱে সে লোক সৰ্বদা
 পঢ়িচৰেতে নিশ্চয় অবজা কৱে অস্ত্ৰবৰণ দুষ্ট ক্ষমাৰ্বান্ত লোক
 নিশ্চয় সকল অনৰ্থকাৰুক হে মহারাজ ইহাতে দৃষ্টান্ত শকুনি
 আৱ শকটার। অমাত্য সৰ্বদা সাধুভুহ কৈনৰী সকলেই ধৰ
 বান্ত হয় যেহেতুক সিদ্ধ লোকেৱদিতে র এই আজা যে ধৰ চি
 তেৱ বিকাৰকে কৱে পুঁষ্ট ধৰেৱ সৰ্ব গুহ, এবং দুব্যেৱ বিনি
 ময় এবং উপবোধ এবং উপেক্ষা এবং নিৰ্বুদ্ধিতা এবং উপ
 ভোগ এই সকল মজিৰ দোষ। নিযুক্ত লোকেৱ জ্ঞানে ধৰ লই
 বাব উপায় আৱ রাজপুত্ৰবেৱদিগোৱ পুত্যায় পৱীক্ষা আৱ পুত্ৰ
 পতি কৱান আৱ অধিকাৱেৱ পৱিবৰ্ত এ সকল দুষ্ট বুণ যেমন অ
 তিশয় পীড়িত হইলে অন্তৱ পুঁয়াদিকে উদ্ধাৱ কৱে তেমনি হে
 মহারাজ অধিকাৰস্ব লোকেৱা অতিশয় পীড়িত হইলে অন্তৱ

ବନ୍ଦୁକେ ସାହିର କରେ । ହେ ଯହାରାଜ ନିଶ୍ଚତ୍ତ ଲୋକେରଦିଗକେ ବ୍ୟାପ୍ତ
ହୂଅ ବୁଝିବେକ ଏକବାର ପୀଡ଼ନ କରିଲେ କି ମୂଳବତ୍ତ୍ଵ ଶୈଖ ଜଲତାଙ୍ଗ
କରେ ଏହି ସକଳ ସର୍ବ୍ୟାନୁସାରେ ଜାନିଯା ବ୍ୟବହାର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସିଂହ
ଥଲିତେଛେ ଏହି ପୁକାର ବଟେ କିନ୍ତୁ ଇହାରୀ ଦୁଇ ଜନ ସର୍ବସ୍ଥ ଆମାର
ବଚନକାରୀ ନଥ । ମୁକୁର୍ଣ୍ଣ ସଲିତେଛେ ଏ ସକଳ ସର୍ବ ପୁକାରେ ଅନୁପ
ଶୁଭ ସେହେତୁକ ଆଦେଶେର ଲକ୍ଷ୍ମନକାରକ ଆପନ ପଞ୍ଜେରଦିଗକେତେ
ରାଜୀ କ୍ଷମା କରିବେନ ମା ରାଜୀର ଅନ୍ତଃକ୍ରମରୁ ଅନୁରାଗୀର ବିଶେଷ
କି । ମୁକୁର୍ଣ୍ଣ ଯୁଦ୍ଧ ନଷ୍ଟ ହୁଯ ଅଶିଷ୍ଟ ଲୋକେର ମିତ୍ରତା ନଷ୍ଟ ହୁଯ
ଅଜିତେନ୍ଦ୍ରିୟର କୁଳ ନଷ୍ଟ ହୁଯ ଧନପର ବ୍ୟକ୍ତିର ଧର୍ମ ନଷ୍ଟ ହୁଯ ବ୍ୟବସି
ଲୋକେର ବିଦ୍ୟା ନଷ୍ଟ ହୁଯ କୃପଣ ଜନେର ସୁଧ ନଷ୍ଟ ହୁଯ ସେ ରାଜୀର ମନ୍ତ୍ରୀ
ପୁମତ ହୁଯ ତାହାର ରାଜ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୁଯ । ଅପର ଚୋରହିତେ ଏବଂ
ନିଯୋଗି ପୁରୁଷହିତେ ଏବଂ ବିପକ୍ଷହିତେ ଏବଂ ରାଜୀର ପୁରୁଷ
ଲୋକହିତେ ଆର ଆପର ଲୋଭହିତେ ରାଜୀ ପିତାର ନ୍ୟାୟ ପୁଜାର
ଦିଗକେ ରଙ୍ଗା କରିବେକ । ହେ ଭୂତଃ ସର୍ବ ପୁକାରେ ଆମାର ବାକ୍ୟ କର
ଆମରାଓ ବ୍ୟବହାର କରିଯାଛି ଏହି ସଞ୍ଜିବିକ ଶମ୍ଭବକରକ ଅର୍ଥାତ୍
କାରେ ଇହାକେ ନିଯୋଗ କର । ଏହି କଥାତେ ତାହା କରିଲେ ପରେ
ସମସ୍ତ ବାନ୍ଦବ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା ଅତିଶ୍ୟ ମୁହଁତେ ପିଙ୍ଗଲକ ସଞ୍ଜି
ବକେର କାଳ ଯାଇତେଛେ । ଅନ୍ତର ମାମେଦ୍ଦେରୁ ଓ ଆହାରମାନେତେ
ଶୈଥିଲ୍ୟ ଦର୍ଶନହେତୁକ ଦମନକ କରିଟକ ପରମାର ଭାବନା କରିତେ ଦମ
ନକ କରିଟକକେ କହିଲ ହେ ମିତ୍ର କି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଆୟକୃତ ଏ ଦୋଷ
ଆପନି ଦୋଷ କରିଲେ ଥେବ କହା ଅନୁଚିତ । ତାହା ପଣ୍ଡିତେରା
କହିଯାଛେ ଆମି ବର୍ଗ ରେଖାକେ କୁର୍ରା କରିଯା । ଆର ଦୂତୀ ଆପରି
କେ ବାନ୍ଧିଯା ଆର ସାଧୁ ରତ୍ନ ଲାଇତେ ଇଚ୍ଛା କରିଯା ଆପନ ଦୋଷେ

ତେ ଇହାରା ଦୁଷ୍ଟିତ । କରଟକ ସଲିତେଛେ ଏ କି ପୁରୀ । ଦୂମନଙ୍କ କହିତେଛେ ।

କାଞ୍ଚମପୁଣ୍ଡ ନାମ ନଗରେ ବୀରବିଜ୍ଞମ ନାମୀ ଏକ ରାଜୀ ଥାକେ ତାହାର ଧର୍ମାଧିକାରିକର୍ତ୍ତକ ସଧ୍ୟଭୂରିତେ ନୀଯମାନ କୋନ ନାପିତ । ଏଇ ଲୋକ ସଧ୍ୟ ନୟ ଇହା କହିଯା କନ୍ଦପକେତୁ ରାମେ ସବ୍ୟାସୀ ସନ୍ତେର ଆଚଳେ ଥରିଲ ରାଜପୁଣ୍ଡସେରୋ କହିଲ କେନ ଏ ସଧ୍ୟ ନହେ । ସବ୍ୟାସୀ କହି ଦତ୍ତତେ ସିନ୍ଧୁଲାବୀପେତେ ଜୀମୁତକେତୁ ରାଜାର କନ୍ଦପକେତୁ ନାମା ପୁନ୍ତ୍ର ଆମି ଏକ ଦିନ ଆମି କ୍ରୀଡ଼ା କାନମେ ଥାକିଯା ପୋତବଣିକେର ମୁଖେତେ ଶୁରିଲାମ ଯେ ଏଇ ସମ୍ମ ମଧ୍ୟେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀ ତିଥିତେ ଆବିଭୂତ କର୍ନ୍ୟ ବୃକ୍ଷର ତଳେତେ ରତ୍ନମୁହେର କିନ୍ଦଗାୟା ମରୋହର ପାଲଙ୍ଗେତେ ଉପ ବିଟା ଦ୰୍ବାରରେ ଭୂତି । ଲଙ୍ଘୁରି ରାୟ ସୁନ୍ଦରୀ ବୀଣା ବାଜାଇତେ ହେବ ଏମନ କୋନ କର୍ନ୍ୟ ଦେଖା ଯାଇ । ଅବହର ଆମି ପୋତବଣିକ କେ ଲାଇଯା ନୌହାତେ ଆରୋହଣ କରିଯା ମେଘାନେ ଗୋଲାମ । ତାହାର ପର ସଥାରେ ଗିର୍ଯ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟକ୍ତେ ଅର୍ଦ୍ଧଶତ୍ୟ ମେଇ ପୁରୀ ତାହାକେ ଆ ବଲୋକନ କରିଲାମ ତଙ୍ଗରେ ମେ ସଥିର ସହିତ ସାଗରମଧ୍ୟେ ଝପା ହିଯା ଅଦ୍ଭୁତ ହିଲ । ତାହାର ପର ତାହାର ଦୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟଙ୍ଗେତେ ଆ କୃଷ୍ଟ ହିଯା ଆମିଓ ତାହାର ପଞ୍ଚାଂ ଦୟା ଦିଲାମ ତମନ୍ତର ଏକ ସ୍ଵର୍ଗ ନଗର ପାଇଯା ସୁର୍ଗ ପାନ୍ଦାଦେ ମେଇ କପ ଖୁଟାତେ ହିତା ବିଦ୍ୟାଧୂରୀ କର୍ତ୍ତକ ମେବ୍ୟାମାରୀ ଆମାକର୍ତ୍ତକ ଦୃଷ୍ଟି ହିଲ । ମେଓ ଆମାକେ ଦୂରହ ଇତେ ଦେଖିଯା ସଥିକେ ପାଠାଇଯା ଆଦରେତେ ସତ୍ୱାର କରିଲ । ତାହାର ସଥି ଆମାକର୍ତ୍ତକ ପୃଷ୍ଠା ହିଲେ କହିଲ କନ୍ଦପକେଲି ନାମେ ବିଦ୍ୟାଧର ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତିର ରତ୍ନମୁହେର ନାମେ କୁନ୍ୟା ଇନି ଇହାର ନିୟମ ଆହେ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତି ଆସିଯା ଆପନ ଚଙ୍ଗୁତେ କନକ ପତନ ଦେଖିବେକ ମେଇ ପିତାର ଅଗୋଚରେତେ ଆମାକେ ବିବାହ କରିବେକ ଏଇ ମନେର ପୁ

ତିଜୀ । ଏହିହେତୁକ ଇହାକେ ଗାନ୍ଧୀର୍ ବିବାହେତେ ଆପନି ସ୍ତ୍ରୀକାର କରନ । ଅନ୍ତର ଗାନ୍ଧୀର୍ ବିବାହ ହିଲେ ପରେ ତାହାର ସହିତ ତ୍ରୀତ୍ତା କରନ୍ତ ମେହି ହାରେ ଆମି ଥାବି । ତାହାର ପରେ ଏକ ଦିବସ ମିର୍ଜ ମେତେ ମେହିକିଲି ହେ ନାଥ ଆପନ ଇଚ୍ଛାତେ ଏହି ମରଣ ଉପତୋଗ କର କିନ୍ତୁ ଚିତ୍ରିତ ଏହି ସର୍ବରେଖା ନାମେ ବିଦ୍ୟାଧରୀଙ୍କେ କନ୍ଦାଚ ଲଞ୍ଚ କ ବିବା ନା । ଗାନ୍ଧୀ ଆମି କୌତୁକାବିଷ୍ଟ ହଇଯା ସର୍ବରେଖାକୁର୍ତ୍ତକ ପାଦପଦ୍ମ ଢାରା ତାଢ଼ିତ ହଇଯା ଆସିଯା ଆପନ ଦେଶେତେ ପଡ଼ିଲାମ ଅନ୍ତର ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ ହଇଯା ମର୍ଯ୍ୟାଦୀ ହଇଯା ପୃଷ୍ଠିବୀତେ ଭୂମଣ କରନ୍ତ ଏହି ମଗରୀ କେ ପାଇଲାମ ।

୨. ପରେ ଗତ ଦିବସେ ଗୋପଗୃହେତେ ଶୟନ କରିଯା ଦେଖିଲାମ ସଙ୍ଗୀ କ୍ଷାଳେ ଅନ୍ତରଙ୍ଗେ ପାଲନ କରିଯା ଗୋପ ଆପନ ଗୃହେ ଆସିଯା ଆପନ ଭାର୍ଯ୍ୟାକେ ମୂତୀର ସହିତ କୋମ ପରାମର୍ଶ କରିତେ ଦେଖିଲ ତାହାର ପାର ମେହି ଗୋପୀଙ୍କେ ତାତ୍ରୀ କରିଯା ନେତ୍ରେତେ ସନ୍ଧନ କରିଯା ଶୟନ କରିଲ ଅନ୍ତର ଆର୍ଦ୍ରାନୁଷ୍ଠାନେ ଏ ବାପିତେର ଶ୍ରୀ ଦୂତୀ ମେହି ଗୋପୀଙ୍କ ନିକଟ ଯାଇଯା କହିଲ ତୋମାର ବିରହକ୍ରମ ଅନଲଦକ୍ଷ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି କନ୍ଦର୍ପବାଣେତେ ଜର୍ଜାରିତ ମୁମୁଷୁତୁଳ୍ୟ ଆଛେ ପଣ୍ଡିତେରା ତାହା କହିଯାଛେନ୍ତି ରାତ୍ରିତେ ଚନ୍ଦ୍ରକର୍ତ୍ତକ ଅନ୍ଧକାର ବିନାଶିତ ହିଲେ କ ଅର୍ପ ଦେଖିଯା ଯୁବାରୁଦିଗେର ମନ ବେଧ କରେ ତାହାର ମେହିରୁଗ ଅବସ୍ଥା ଦେଖିଯା ଦୁଃଖିତାତ୍ମକରଣ ହଇଯା ତୋମାର ଅନୁଭବିତେ ଆସିଯାଛି ମେହିହେତୁକ ଆମି ଏଥାନେ ଆପନାଙ୍କେ ବାଙ୍ଗିଯା ଥାବି ତୁମି ମେଥା ନେ ଯାଇଯା ତାହାକେ ପରିତୋଷ କରିଯା ତୁରାତେ ଆସିବା ମେହି ପୁକାର କରିଲେ ପରେ ମେ ଗୋପ ଜାଗିଯା ବଲିଲ ମର୍ତ୍ତି ଯେ ପାପାଜ୍ଞା ତୋରେ ଉପପତ୍ରର ନିକଟେ ଲାଇ । ଅନ୍ତର ଯଥିର ଏ ବିଛୁଇ ନା ବଲିଲ

ତଥନ ଗୋପ ରକ୍ତ ହଇଯା ଆମାର ସାକ୍ଷେତେ ଉତ୍ତରାଂ
ଦିଲିନା ଇହା କହିଯା ବୋଧେତେ ମେ ଛୁରି ଲଇଯା ଇହାର ନାସିକା
ଫାଟିଲ ତାହା କରିଯା ପୁର୍ବାର ଖଟିଯା ନିଦ୍ରା ଗେଲ । ଅନ୍ତର
ଗୋପୀ ଆସିଯା ଦୂତୀକେ ଜିଜ୍ଞାସା କଲି ବୃକ୍ଷାନ୍ତ କି ଦୂତୀ କହିଲ
ଆମାକେ ଦେଖ ମୁଖେ ବୃକ୍ଷାନ୍ତ କହିତେହେ । ଇହାର ପର ମେଇ ଗୋପୀ
ଏ ରପ କରିଯା ଆପନାକେ ଝାଡ଼ିଯା ଥାକିଲ ଏ ଦୂତୀ ମେଇ ହିଲ ନା
ସିକା ଲଇଯା ଆପନ ଗୁହେ ପୁରେଶ କରିଯା ଥାକିଲ । ତାହାର ପର
ପୁର୍ବାତ୍ମମଯେତେଇ ଏ ନାପିତ ଆପର ଡାର୍ଯ୍ୟାର ନିଷ୍ଠ କୁରତାଙ୍ଗ
ଚାହିଲେ ପରେ ଏକଥାରି ଝୁର ଦିଲେକ । ତାନ୍ତର ବର୍ମନ୍ ଭାଙ୍ଗ ନା
ପାଇଯା ଜାତକ୍ରୋଧ ହଇଯା ଏ ନାପିତ ମେଇ କୁର ଦୂରହିତେ ଧରେତେ
ଫେଲିଯା ଦିଲ । ଅନ୍ତର ଦୂତୀ ଆର୍ତ୍ତଧୂର କରିଯା ଏ ବାକି ଆପରାଧ
ବ୍ୟାତିରେକେ ଆମାର ନାସିକା ଛେଦନ କରିଲ ଇହା ବଲିଯା ଧର୍ମାଧି
କାରିର ନିକଟେ ଇହାକେ ଆନିଲେକ । ଏ ଗୋପୀ ମେଇ ଗୋପବର୍ତ୍ତକ
ପୃଷ୍ଠା ହଇଯା କହିଲେକ ଅରେ ଗୋପ ମହାସତୀ ଆମାକେକେ ନିରୁପଣ
କରିତେ ପାରେ ଆମାର ନିଜ୍ଞାନ କବହାର ଅଟ ଦିକପାଲେରା ଜା
ନେବ ଯେହେତୁକ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଚନ୍ଦ୍ର ବାଯୁ ଅଗି ସର୍ଗ ପୃଥିବୀ ଜଳ ଅନ୍ତଃକ୍ରମ
ସମ ଦିବା ରାତି ଦୂଇ ସନ୍ଧ୍ୟା ଧର୍ମ ଇହାରା ମନୁଷ୍ୟର ଭାରିତ ଜାନେନ
ଯଦ୍ୟପି ଆମି ପରମ ସତୀ ହଇ ତୋମାକେ ତ୍ୟାଗ କରିଯା ଅନ୍ୟକେ ନା
ଜାନି ଅନ୍ୟ ପୁରୁଷଙ୍କେ ସ୍ଵପ୍ନେତେ ନା ଭଜି ତବେ ମେଇ ପୁଣ୍ୟତେ ଆ
ମାର ଛିବ ନାମା ଅଛିନା ହିଉକ ଆମି ତୋମାକେ ଭବ କରିତେ ପା
ରି କିନ୍ତୁ ତୁମି ଭର୍ତ୍ତା ଲୋକଭୟେତେ ଉପେକ୍ଷା କରି ଦେଖ ଆମାର
ମୁଖ ତାହାର ପର ଯଥନ ଗୋପ ପୁରୀଗ ଜୁଲିଯା ତାହାର ମୁଖ ଦେଖେ
ତଥବ ତୁମରାସିକ ମୁଖ ଦେଖିଯା ତାହାର ପାଯେତେ ପଡ଼ିଲ ଆମି
ଦର୍ଯ୍ୟ ଯାହାର ଗୁହିଣୀ ଏତାଦୂଶା ପରମ ସତୀ । ଏଇ ବିବରଣ ଶୁଣିଯା

ମେଇ ରାଜା ମେଇ ଦୂତୀକେ ଆର ଗୋପୀକେ ଗୁମହିତେ ବାହିର କରି
ଯା ଦିଲ ନାପିତ ଗୁହେ ଗେଲ ।

* ଏହି ସେ ସନ୍ଧ୍ୟାନୀ ଆଚେନ ଇହାର ବୃଦ୍ଧାତ୍ମତ ବଲି ଇନି ନିଜ ପୃଷ୍ଠ
ହିତେ ବାହିର ହେଲୀ ଦ୍ୱାଦଶ ଦିନରେତେ ମଲୟ ନରୀଗହିତେ ଏହି
ପୂରୀ ପାଇୟାଛେନ ଏ କ୍ଷାନେ ବେଶ୍ୟା ଗୁହେ ଶୟନ କରିଯାଇଲେନ ମେଇ
କୁଟୁମ୍ବିର ଗୁହାରେତେ କାଳବିର୍ଯ୍ୟିତ ବେତାଳ ଛିଲ ତାହାର ମନ୍ତ୍ରକେ
ତେ ଏକ ଉତ୍ତମ ବ୍ରତ ଥାକେ ତାହାତେ ଏହି ଲୋତି ମାଧୁ ରାତ୍ରିତେ ଉଚି
ଷ୍ଟା ଯାଣି ଲାଇଦାର ନିଶ୍ଚିତେ ଯତ୍ନ ଦରିଲେନ ତଥାର ମେଇ ବେତାଳକର୍ତ୍ତକ
ମୂର୍ଖନାର୍ଥିତ ହତ୍ସମ୍ମେର ବାଯା ଧୂତ ହେଲା । ଐ ଯାତି ଆର୍ଦ୍ଦର କ
ରିଲ । ଅନୁତ୍ତର କୁଟୁମ୍ବି ଉଚିତ୍ରୀ କରିଲ ପୁନ୍ଥ ମଲୟେର ନିକଟିହିଁତ
ତୁମି ଆସିଯାଇ ମେ ନକଳ ରତ୍ନ ଇହାକେ ଦେଉ ନତୁବା ଏ ତୋମାକେ
ଛାହିଁବେ ନା ଏ ଛେଟକ ଏହି ପୁକାର । ତଥବତର ଇନି ନରସ୍ତ ରତ୍ନ ନମ
ପରି କରିଲେନ ସେ ପୁକାରେ ଇନି ହତ୍ସମ୍ମେ ହେଲା ଆସିଯା ଆମର
ଦିଗୋର ମହିତ ମିଳିଲେନ । ଏହି ମକଳ ଫୁନିଆ ରାଜପୁରୁଷେରା ନ୍ୟା
ଯେତେ ସର୍ଵ ବିକାରିକେ ପୁରୁତ୍ତ କରାଇଲେନ । ଅତଏବ ଆମି ବଲି ସ୍ଵର୍ଗ
ରେଖାକେ ଆଖି ସର୍ପ କରିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

× ଅନୁତ୍ତର ଏହି ଦୋଷ ସ୍ଵର୍ଗକୃତ ଇହାତେ କ୍ରମ ଉଚିତ ନୟ କିଣିଥିବ
କାଳ ବିବେଚନା କରିଯା କରିଲ ହେ ମିତ୍ର ଇହାର ଦିଗୋର ଯେମନ ଦୌଢ଼ୀ
ଦ୍ଵାରା ଆମି କରାଇର ଛି । ତେବେଳି ମୁହଁତେବେଦ ଆମି କରିବ ଯେହେତୁକ
ଚିତ୍ରକର ଲୋକେରା ଯେମନ ମମାନ ହ୍ରାନକେଓ ଉଚ୍ଚ ନୀଚ ଦେଖାର ତେ
ଗନ୍ଧି ଅତିଶ୍ୟ ଖଲ ଲୋକେରା ମିଥ୍ୟାକେଓ ସତା କରିଯା ଦେଖାଯା ।
ଅଗ୍ରର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପରିତ ହେଲେ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ତୁମ୍ଭନା ହସନେ ଲୋତ
ବିଗନ୍ଧ ମକଳକେ ତରେ ଯେମନ ଦୋପିଦୁଇ ଉପରାତି କରିଯା ବିଗନ୍ଧ
ହିତେ ତରିଯାଇଲ । କରଟକ ଛିଡ଼ାମ । କରିଲେକ ଏ କିମ୍ବକାର ।
ମମନଙ୍କ କହିତେଛେ ।

ସାରବତୀ ମାଝେ ପୂରୀତେ କୋନ ଗୋପେର ବଧୁ ଥାକେ ମେ ଭୁଷ୍ଟା ଗ୍ରୀ
 ମେର କୋଟିଲେର ଏବଂ ତାହାର ପୁତ୍ରେର ସହିତ କ୍ରୀଡ଼ା କରେ ପଣ୍ଡିତେ
 ଯା ତାହା କହିଯାଛେନ କାହିଁତେ ଅଧି ତୃପ୍ତ ହୟ ନା ମଦୀତେ ମମୁ ଦୁ
 ତୃପ୍ତ ହୟ ନା ସମ୍ମତ ପ୍ରମିଳେତେ ଯମ ତୃପ୍ତ ହୟ ନା ପୁରୁଷେତେ ଶ୍ରୀ ଲୋ
 କ ତୃପ୍ତ ହୟ ନା । ଅପର ଶ୍ରୀ ଲୋକ ଦାନେତେ ତୁଟ୍ଟ ହୟ ନା ଓ ସମ୍ମା
 ନେତେ ତୁଟ୍ଟ ହୟ ନା ଓ ସାତମୋତେ ତୁଟ୍ଟ ହୟ ନା ଓ ସେଥାତେ ତୁଟ୍ଟ
 ହୟ ନା ଓ ଶାନ୍ତେତେ ବଶୀଭୂତା ହୟ ନା ଓ ଶାନ୍ତେତେ ବଶୀଭୂତା ହୟ
 ନା ଯେହେତ୍କ ଶ୍ରୀ ଜାତିରା ମନ୍ତ୍ର ପୁକାରେ ବିଷମ । ଅନ୍ତର ଏକ ଦିନ ମେ
 ଦଶମାୟକେର ପୁତ୍ରେର ସହିତ କ୍ରୀଡ଼ା କରନ ଥାକେ ପାରେ ଦଶମାୟକୁ
 କ୍ରୀଡ଼ା କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ମେ ହାନେ ଆଇଲ । ତାହାକେ ଶାମିତେ ଦେ
 ଖିଯା ତାହାର ପୁତ୍ରକେ ଡୋଲେତେ ଫେଲିଯା ଦଶମାୟକେ ସହିତ ମେଇ
 ପୁକାରେଇ କ୍ରୀଡ଼ା କରିତେଛେ ଅନ୍ତର ତାହାର ଭଞ୍ଚା ଗୋପ ଗୋଟିହିଁ
 ତେ ଆଇଲ । ତାହାକେ ଦେଖିଯା ଗୋପୀ କହିଲା - ହେ କୋଟିଲ ତୁମ୍ଭ
 ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଲଇଯା କୋଥ ଦେଖାଇଯା ଶ୍ରୀଶ୍ଵର ଯାଓ କୋଟିଲ ମେଇ ପୁକାର
 କରିଲେ ପାରେ ଗୋପ ଗୃହତେ ଆମିଯା ପାତ୍ରକେ ଜିଜାମିଲେକ କି
 ନିମିତ୍ତେ ଦଶମାୟକ ଏ ହାନେ ଆମିଯାଛିଲ ମେ କହିତେଛେ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି
 କୋନ କାର୍ଯ୍ୟର ନିମିତ୍ତେ ପୁତ୍ରେର ଉପର କୁନ୍ତ ହଇଯାଛେ ମେ ପୁତ୍ରଙ୍କ
 ତାତ୍ତ୍ଵମାନ ହଇଯା ଏଥାନେ ଆମିଯା ପୁରୁଷ ହଇଯାଛେ ଆମି ତାହା
 କେ ଡୋଲେ ଫେଲିଯା ରାଖିଯାଛି ତାହାର ପିତା ଅଶ୍ଵେଣ କରିଯା
 ଦେଖିତେ ପାଇଲ ନା ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଏ କୁନ୍ତ ହଇଯା ଯାଇତେଛେ ତାହାର
 ପାର ମେ କୋଟିଲପୁତ୍ରକେ ଡୋଲହିତେ ବାହିର କରିଯା ଦେଖାଇଲ ।
 ତାହା ପଣ୍ଡିତଙ୍କର୍ତ୍ତକ କରିତ ଆହେ ଶ୍ରୀ ଲୋକେରଦିଗେର ଆହାର ହି
 ଣଗ ବୁଦ୍ଧି ଚତୁର୍ବୀ ବ୍ୟବସାୟ ଦୟାପଣ କାମ ଅନ୍ତର୍ପଣ ଅତ୍ଯବ୍ରତ ଆମି
 ସାମାଜିକ ଉପହିତ ହଇଲେ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ନକ୍ଷା ନା ହୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

କୁଟିକ ବଲିତେଛେ ଏହି ପୁକାର ହୃଦ କିନ୍ତୁ ଇହାର ପର ପରଙ୍ଗର
ସ୍ଵଭାବେତେ ଉପଜାତ ଅତିବଡ଼ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କି ପୁକାରେ ଭେଦ କରାଇତେ ଶକ୍ୟ
ଦୟନକ ବଲିତେଛେ ଉପାୟ କର, ପଣ୍ଡିତରୀ ତାହା କହିଯାଛେ ଉପାୟ
ହୁଏତେ ଯାହା କରିତେ ଶକ୍ୟ ହୟ ବିକ୍ରମେତେ ତାହା କରିତେ ଶକ୍ୟ
ହୟ ନୀ ଯେମନ କାକୀ ସ୍ଵର୍ଗସୂତ୍ରେ ଦ୍ୱାରା କାଳ ମର୍ଗକେ ନଷ୍ଟ କରିଯାଛିଲ ।
କୁଟିକ ଜିଜ୍ଞାସା କରିତେଛେ ଏ କି ପୁକାର । ଦୟନକ କହିତେଛେ ।
କୋନ ବୁଝେତେ କାକଦଙ୍ଗତୀ ବାସ କରେ ବୃକ୍ଷ କୋଟରେ ଥିତ ତା
ହାରଦିଗେର ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତ ମକଳ କାଳ ମର୍ଗେ ଥାଏ । ତଦମନ୍ତର ପୁନର୍ଦ୍ଵାର
କାକୀ ଅନ୍ତରାପତ୍ୟା ହଇଯା କାକକେ କହିଲ ହେ ସାମି ଏ ବୃକ୍ଷ ତ୍ୟାଗ
କର ଏହି ତରତେ ଆବଶ୍ଵିତ କୁଷସର୍ପ ସର୍ବଦା ଆମାରଦିଗେର ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତକେ
ଭଞ୍ଚନ କରେ ଯେହେତୁକ ଭୁକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଖଲ ମିତ୍ର ପୁତ୍ରକୁରଦ୍ୟାୟକ ଦାସ ଆର
ମର୍ଗେର ସହିତ ସର୍ତ୍ତାନ ଗୁହେତେ ବାସ ଏହି ମକଳ ମୃତ୍ୟୁର ସ୍ଵରପ
ଇହାତେ ମନ୍ଦେହ ନାହିଁ । + ବାୟସ ବଲିତେଛେ ହେ ପୁରେ ଭୟ କର୍ତ୍ତ୍ୟ
ନୂର ମୁହଁରୁହ ଆମି ଇହାର ଅତିଶ୍ୟ ଆପରାଧ ମହିଯାଛି ମନୁଷ୍ଟି
ଆର କ୍ଷମା କର୍ତ୍ତ୍ୟ ନାହିଁ । ବାୟସୀ କହିଲ କି ପୁକାରେ ଏହି ବଲବା
ନେର ସହିତ ତୁମି ଯୁଦ୍ଧ କରିତେ ମର୍ଯ୍ୟାହା ହେବା । କାକ କହିତେଛେ ଏ
ଶକ୍ତା ବୁଥା ଯେହେତୁକ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ତାହାର ବଲ ନିର୍ବୁଦ୍ଧିର କୋଥାଯା
ବଲ ଦେଖ ଶଶକର୍ତ୍ତ୍କ ମଦୋଯତ ସିଂହ ବିନାଶିତ ହେଲ । କାକୀ
କହିଲ ଇହା କି ପୁକାର । କାକ କହିତେଛେ ।

+ ମନ୍ଦର ନାମ ପର୍ବତେ ଦୁର୍ଦ୍ଵାରା ନାମେ ଏକ ସିଂହ ଥାକେ ମେ ନିରନ୍ତର
ପାତ୍ରରଦିଗେର ବଧ କରେ ଅନ୍ତର ମକଳ ପଶ୍ଚରା ମିଳିଯା ମେହି ସିଂହ
ହକେ ନିବେଦନ କରିଲ ହେ ସିଂହ କି ନିର୍ମିତେ ଏକ କାଳେତେଇ ପଶ୍ଚ
ବଧ କର ଯଦି ଅନୁଗୁହ ହୟ ତବେ ଆମରାଇ ଆପନକାର ଆହାରେ

ନିମিত୍ତେ ପୁତ୍ରହୀଙ୍କ ଏକଂ ପଞ୍ଚ ଉପଚୌକନ ଦେଇ ଅନ୍ତର ସିଂହ ସିଲି
ତୋମାରଦେର ଯଦି ଏହି ଅଭିମତ ତବେ ତାହାଇ ହୃଦୟ ତଦସ୍ଥି
ମେଇ ସିଂହ ଏକଂ ପଞ୍ଚ ଉପଚୌକନ ଭଜନ କରତ ଥାକେ । ଅନ୍ତର
ଏକ ଦିବସ ଏକ ବୃଦ୍ଧ ଶଶକେର ପାଳା ଆଇଲ ମେ ଚିନ୍ତା କରିଲ ଜୀବି
ତାଶୀହେ ତୁକ ତୟଗ୍ୟକୁ ବିନୟ କରେ ଯଦି ପଞ୍ଚତ୍ଵ ପାଇ ତବେ ସିଂହ
ହେବ ଅନୁଷ୍ୟାଁ ଆମାର କିମ୍ବାରେ ଏହିହେ ତୁକ ମନ୍ଦିର ଗମନ କରି ।
ତାହାର ପର ସିଂହ ଓ କୁର୍ବାତ ହଇଯା କୋପେତେ ତାହାକେ କହିଲ କି
ନିମିତ୍ତେ ତୁଙ୍କ ବିଲମ୍ବ କରିଯା ଆସିତେଛିସ ଶଶକ ସିଲି ମହାରାଜ
ଆମି ଅପରାଧୀ ନହିଁ ପଥେତେ ଆଗମନ କରତ ଆମି ଅନ୍ୟ ସିଂହ
କର୍ତ୍ତ୍ଵ ବଲେତେ ସ୍ଵତ ହଇସାଇଲାଗ ତାହାର ସାକ୍ଷାତ ପୁନର୍ବ ଆଗମ
ନେବ ନିମିତ୍ତେ ଦିବ୍ୟ କରିଯା ପୁଭୁକେ ନିବେଦନ କରିତେ ଏଥାନେ ଆଇ
ଲାମ ସିଂହ କୁଟ ହଇସା କହିଲ ଶ୍ରୀ ନିଯା ଦେଖା ଲେ ଦୁଷ୍ଟାଜା କୋଣା
ଥାକେ ତାହାରପର ଶଶକ ତାହାକେ ଲହିୟା ଏକ ଗଭୀର କୁପ ଦେଖା
ଇବାର ନିଯିବେ ଗେଲ ମେଥାନେ ଯାଇସା ପ୍ରତ୍ଯ ଆପରି ଦେଖୁର ଇହା
କହିଯା ମେଇ କୁପ ଜଲେ ସିଂହ ଆପନାର ପୃତିବିଷ ଦେଖିଲ ଅନ୍ତର
ଏ ସିଂହ କୋପେତେ କଞ୍ଚିତ ହଇସା ଅହଙ୍କାରେତେ ତାହାର ଉପ
ରେ ଆପନାକେ ପୁକ୍ଷେପ କରିଯା ପଞ୍ଚତ୍ଵ ପାଇଲ । ଅତଏବ ଆମି ବଲି
ଯାହାର ବୁନ୍ଦି ତାହାର ବଲ ଇତ୍ୟାଦି । *

ବାସୀ କହିଲ ଆମି ନକଳ ଶୁନିଲାଗ ଇନ୍ଦ୍ରାମି ଯେ ପୁକାର କର୍ତ୍ତ
ବ୍ୟ ତାହା ବଲ ବାସ କହିଲ ଏହି ମନ୍ତ୍ରବିବର୍ତ୍ତ ମରୋବରେ ରାଜ
ପୁତ୍ର ପୁତ୍ରହୀଙ୍କ ଆସିଯା ସୁମର କରେନ ସୁମର କାଲେ ତୀହାର ଶରୀରରେହି
ତେ ନାମିତ ଜଲ ସମୀଗମ୍ଭେ ପୁନ୍ତରେତେ ହାପିତ ସର୍ଗମ୍ଭ୍ର ଚଞ୍ଚିତ କରିଯା
ଥିଯା ଆମିରୀ ଏହି କୋଟରେ ବାହିବା । ଅନ୍ତର କୋନ ଦିନ ସୁମର
କରିବାର ନିମିତ୍ତେ ରାଜକୁମାର ଜଲେ ପୁବେଶ କରିଲେ କାହିଁ ତାହା

କରିଲ ପାରେ ରାଜପୁରୁଷେରୀ ସର୍ବଦୂତ୍ରେର ଅନୁମାରେ ଗିରା ସେଇ ବୃକ୍ଷ କୋ
ଟିରେ କାଳ ସର୍ବକେ ଦେଖିଲ ଏବଂ ଝାଲିଲ । ଅତଥବ ଆମି ସିଂହ
ଉପାୟେତେ ସାହା କରିତେ ଶକ୍ତ ହ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ।

କୁଟୁମ୍ବ ସିଂହିତେଛେ ଯଦି ଏଇରୂପ ତବେ ତୁମି ଗମନ କର ତୋମାର
ପଥେ ମଙ୍ଗଳ ହୃଦୀ । ଅଭ୍ୟନ୍ତର ଦମରକ ପିଙ୍ଗଳକେର ନିକଟ ଗିଯା ପୁଣାମ
କରିଯା କହିଲ ହେ ମହାରାଜ ଅଭିଶ୍ୱର କୋନ ରହିଭୟଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ ଜା
ନିଯା । ଆହିଲୀର ସେହେ ତୁକ ବିପଥ କାଲେତେ ଏବଂ ଉପଥ ଗମନ ସମ
ଘେତେ ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟକାଲେର ଅଭିକ୍ରମଗେତେ ସୁହୃଦୀ ଲୋକ ଜିଜାମିତ
ନାହିଁ ଲାଗୁ ମଙ୍ଗଳ ବାକ୍ୟ କହିବେକେ ଅପର ରାଜା ଭୋଗେର ପ୍ରାତି କା
ର୍ଯ୍ୟେ ପାତ ରାଜା ନହେ ରାଜକର୍ମ ନଷ୍ଟକାରକ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦୋଷେତେ ଲିଙ୍ଗ
ହ୍ୟ ତାହା ଦେଖ ମନ୍ତ୍ରିରଦିଗେର ଏଇ କ୍ରମ ପୁଣ ପରିତ୍ୟାଗ ଓ ଭାଲ ମ
ସ୍ତକେର ଛେଦନ ଓ ଭାଲ ସାମିର ପୁତୁତ୍ପୁର୍ବଗରୁପ ପାତକକେ ଇଚ୍ଛା
କରେ ଯେ ଲୋକ ତାହାର ଉପେକ୍ଷା କରା ଭାଲ ନାହିଁ । ପିଙ୍ଗଳକ ଆଦର
କରିଯା କହିଲ । ଇହାର ପରମ୍ପରା କି ସିଂହିତେ ଇଚ୍ଛା କରିତାହୁ ଦମ
ନକ ସିଂହିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ସଞ୍ଚୀବକକେ ତୋମାର ଉପର ଅନୁପ୍ୟୁକ୍ତ
ବ୍ୟବହାରିର ନ୍ୟାୟ ଦେଖିତେଛି । ଆର ଆମାରଦେର ସାଙ୍କାଣ ଶ୍ରୀଯୁତ ମ
ହାରାଜେର ଚରଣେର ପୁତ୍ରାବତ୍ରୁତ୍ସାହମନ୍ତ୍ରପ ଶକ୍ତିତରୈର ନିନ୍ଦା କରି
ଯା ରାଜସ୍ତ ବାଣ୍ଡ୍ରା କରିତେଛେ । ଇହା ଶ୍ରୀନିଃଠା ପିଙ୍ଗଳକ ଭିତ ହେଇଯା
ଚମର୍କାର ମାନିଯା ଚାପ କରିଯା ଥାକିଲ । ଦମନକ ପୁନର୍ଶ ସିଂହିତ ହେ
ପୁତୋ ସମ୍ଭବ ମନ୍ତ୍ରିରଦିଗୁକେ ତ୍ୟାଗ କରିଯା । ଏକ ଏହି ସଞ୍ଚୀବକକେ ସେ
ତୁମି ସର୍ବାଧିକାରୀ କରିଯାଉ ସେଇ ଦୋଷ ରୀଜା ଓ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅତ୍ୟାଚ୍ଛିତ୍
ହଇଲେ ସମ୍ଭବ ପାଦଦୟକେ ଅବଲମ୍ବନ କରିଯା ଥାବେନ ମେ ସମ୍ଭବ ଶ୍ରୀ
ଶ୍ରୀବହେତୁକ ଭରନା ସହିତେ ପାରିଯା ତାହାର ଦୁରେର ମଧ୍ୟ ଆମ୍ବା

ତରକେ ଡ୍ୟାଳ କରେନ ଅପର ରାଜା ସଥାନ ଏକ ମନ୍ତ୍ରୀକେ ରାଜକର୍ମେତେ
ପୁରୀଳ କରେନ ତଥନ ମୋହ ପୁଷୁତ ଅହଙ୍କାର ତାହାକେ ଆଶ୍ୱୟ କରେନ
ସେଇ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅହଙ୍କାରେତେ ହୟ ଯେ ଆଲ୍ସର ତାହାତେ ମିର୍ତ୍ତ ହୟ ସେଇ
ନିର୍ଭିର ମନ୍ତ୍ରିର ଅନ୍ତଃକରଣେତେ କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟକରଣେଚା ବାସ କରେ ତଦନନ୍ତର
କର୍ତ୍ତ୍ତବ୍ୟକରଣେଚାହେ ତୁକ ସେ ଅମାତ୍ୟ ରାଜାର ପୁଣକେ ନକ୍ତ କରିତେ ଇଚ୍ଛା
କରେ । ଆର ବିଷାକ୍ତ ଅଗ୍ନ ଓ ଚଲିତ ଦନ୍ତ ଓ ଦୁଟେ ଅଧ୍ୟାତ୍ୟ ଏହି ମନ୍ତ୍ର
ଲେର ମୂଳୋଂପାଟନଇ ସୁଖ । ଆର ଯେ ରାଜା ସମ୍ମାନିକେ ମନ୍ତ୍ରିର ଅଧ୍ୟୈନ
କରେ ତାହାର ବିପଣ ଇଲେ ପରେ ସେ ଭୂପତି ଅନ୍ତରେ ତୁଳ୍ୟ ସଂହାରକ
ବ୍ୟତିରେକେ ଅବସର ହୟ ବିଶେଷେ ଅମାତ୍ୟ କଥନ ସାଧ୍ୟ ନାୟ କେନା
ମକଳ ଅମାତ୍ୟଇ ଧନ୍ୟାନ ହୟ ଯେହେ ତୁକ ସାଧୁ ଲୋକେରଦିଗେର ଏହି
ଆଜା ଯେ ଧନ ଅନ୍ତଃକରଣେର ବିକାର କରେ ମକଳ କର୍ମେତେ ଆପନ
ଇଚ୍ଛାତେ ପୁରୁଷ ଇଯ ଇହାତେ ମହାରାଜଇ ପୁରୀଳ ପଣ୍ଡିତେବୀ ତାହା
କହିଯାଇଛେ ପୂର୍ବିବୀତେ ଏତାଦୃଶ ପୁରୁଷ କେହ ନାହିଁ ଯେ ପରେର ସମ୍ମାନ
ଅଭିଲାଷ ମା କରେ କେନା ପରେର ରମଣୀୟ ସୁବତୀ ତ୍ରୀକେ କୋନ
ପୁରୁଷ ଆଦରେତେ ନା ଦେଖେ । ଶିରୀହ ବିବେଚନା କରିଯା କହିଲ ଭଦ୍ର
ଯଦ୍ୟପି ଏହନ ତଥାପି ସଞ୍ଜୀବକେର ସହିତ ଆମାର ବଡ଼ ପୁଣି ଦେଖା
ଯେ ପିଲୁର ସେ ଅପିଯ କର୍ମ କରିଲେଓ ପିଲୁଇ ଥାକେ ଉତ୍ତମ ଗୃହଦାହ
କରିଲେଓ ଅଧିତେ କାହାର ଆଦର ନାହିଁ । ଦୟନକ୍ତ ପୁନର୍ବାର କହିଲ
ହେ ମହାରାଜ ସେଇ ବଡ଼ ଦୋଷ ଯେହେ ତୁକ ନୃପତି ଯେ ପୁନ୍ରେତେ କିମ୍ବା
ଉଦାସୀନେତେ ଚକ୍ରକେ ଅଧିକ ଆରୋହଣ କରାନ ସେ ଲୋକ ସମ୍ମାନ
ଅଧିକ ଆଶ୍ୱୟ ହୟ କୁଣ ହେ ମହାରାଜ ଅପିଯ ଅଥଚ ପଥ୍ୟ ଇହାର ଶେଷ
ମୁଖଦାୟକ ହନ ଯାହାତେ ବଜା ଓ ଶ୍ରୋତା ଥାକେ ତାହାତେ ଏଷ୍ସୟ
ଅଜ୍ଞା କରେନ ତୁମ ପୁରୀଳ ଦାମେରଦିଗକେ ପାଇନ୍ୟାଗ କରିଯା ଆଗ
କୁକେର ପୁରସ୍କାର କରିଯାଇ ଇହା ଅନୁଚ୍ଛିତ କରିଯାଇ ଯେହେ ତୁକ ମୂଳ

ଭୂତୋରଦିଗକେ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଯା। ଆଗନ୍ତୁକକେ ପୁଣିଗାଲନ କରିବେ
ନା କେବଳ ଇଚ୍ଛାହିତେ ଆର ବଡ ଦୋଷ ନାହିଁ ଯେହେତୁକ ରାଜତ୍ତେର
ମନ୍ତ୍ରକାରୀ । ସିଂହ ସଲିତେଛେ କି ଚମ୍ଭକାର ଆମି ଅଭୟ ବାହ୍ୟ
ଦିଯା ଆମିଯାଛି ଏବଂ ବାଢାଇଯାଛି ତବେ କି ପୁରୁଷରେ ଆମାକେ ମନ୍ତ୍ର
କରିତେ ଇଚ୍ଛା କରେ । ଦମନକ ସଲିତେଛେ ହେ ମହାରାଜ ନିରାଶରିଲେ
ବ୍ୟମାନ ହିଲେଓ ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକ ସାରଲ୍ୟ ପାଇଁ ନା ଯେମନ ତାପ ଓ ତୈଳା
ଦି ରଦ୍ଦନଦ୍ୟାରା କୁକୁରେର ଲାଙ୍ଘଲ ମୋଜା ହୁଏ ନା ଅପର କୁକୁରେର ପୁଚ୍ଛ
ସ୍ରେଦିତ ଓ ରଦ୍ଦିତ ଓ ରଜ୍ଜୁକରଣକ ସେତିତ ହିଲେଓ ଦ୍ୱାଦଶ ବର୍ଷେ
ପର ମୁକ୍ତ ହିଲେ ପୁନଃ ଆପନାର ସ୍ଵତାବ ପାଇଁ । ଏବଂ ସମ୍ମାନକେ
ବାଢାଇଲେଓ ଖଲେର ପୁଣିତି ନିରିତ କୋଥାଯା ଯେମନ ବିଷ୍ଵଳ ସୁଧା
ସିଙ୍ଗ ହିଲେଓ ପଥ୍ୟକେ ଫଳେ ନା । ଅତ୍ୟବ ଆମି ସିଂହ ଯାହାର ପାଇଁ
ଜୟ ଇଚ୍ଛା ନା କରିବେକ ତଥକର୍ତ୍ତ୍ବ ଜିଜ୍ଞାସିତ ନା ହିଲେଓ ହିତ ବା
କ୍ଷୟ ସଲିବେକ ଉତ୍ତମ ଲୋକେରଦିଗେର ଏଇ ଧର୍ମ ଯାହାର ପରାଜୟ ଇ
ଚ୍ଛା କରିବେକ ତଥକର୍ତ୍ତ୍ବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହିଲେଓ ଅଧିଷ୍ଠାତ୍ର ଲୋକ ହିତ କହିବେ
ନା ପଣ୍ଡିତେରା ତାହା କହିଯାଇଛେ ଯେ ଲୋକ ଅମଙ୍ଗଲହିତେ ବାରପ
କରେ ସେଇ ସମ୍ମାନ୍ୟ ସେଇ କର୍ମ ଯେ ନିର୍ମଳ ସେଇ ସ୍ତ୍ରୀଯେ ସହକାରିଣୀ ସେଇ
ବୁଦ୍ଧିମାନ ଯେ ପଣ୍ଡିତକର୍ତ୍ତ୍ବ ସମ୍ମାନିତ ହୁଏ ସେଇ ଐଶ୍ୱର୍ୟ ଯେ ମନ୍ତ୍ରତା ନା
ଜୟାଯା ସେଇ ସୁଧୀ ଯେ ତୃତ୍ୟାରହିତ ସେଇ ମିତ୍ର ଯେ ଅକ୍ଷତିମ ସେଇ ପୁ
ରୁଷ ଯେ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ବଶ ନାହିଁ । ସଞ୍ଜୀବକ ବ୍ୟାସରେତେ ପାଇ୍ଠିତ ମହାରାଜ
ବିଜ୍ଞାପିତ ହିଲେଓ ଯଦ୍ୟପି ବିବୃତ ନା । ଏବ ତବେ ଅମ୍ଭତୂତୋତେ
ଦୋଷ ନାହିଁ ତାହା ଜାନ । ରାଜା କାମାସତ୍ତ ହିଯା କାହାଁ ଗଣନ କରେ ନା
ଆର ହିତ ଓ ଗଣନ କରେ ନ । ରାଜ୍ଞ ହନ୍ତିର ମାଯ ସମ୍ବନ୍ଦ ହିଯା ଯେଷ୍ଟ
ଗମନ କରେ ଅନନ୍ତର ଅପାମାନିତ ହିଯା ମେ ଯଥର ଶୋକରୂପ ଅରଣ୍ୟ
ତେ ପଡ଼େ ତଥନ ତୁତୋତେ ଦୋଷ କ୍ଷେପଣ କରେ ସ୍ଵକୀୟ ଅବିନନ୍ଦ ଜାବେ

ନା । ପିଞ୍ଜଲକ ଅନୁଃକରଣେ ଭାବମା କରିଲେକ ଯେ ପରେର ଅଗରାଧେତେ
ପରେର ଦୁଃଖ କରିବେ ନା ଆପନି ଜୀବ ହଇୟା ଦୂରନ୍ତ କରିବେକ କିଛି
ସମ୍ମାନ କରିବେକ ତାହା ପଣ୍ଡିତେବେଳା କହିଯାଇଛନ ଅହଶ୍ଵାରପୁଯୁକ୍ତ ସର୍ପ
ମୁଖେତେ ହନ୍ତ ଦେବୋଯା ଯେମନ ଆପନାର ନାଶେର ନିମିତ୍ତ ହୟ ତେମ
ନି ଘଣ ଦୋସ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନା କରିଯା ଅନୁଗ୍ରହ କରା ଆପନ ନାଶେର ନି
ମିତ୍ତ ହୟ । ଲୁଷ୍ଟ କରିଯା ବଲିତେଛେ ତବେ ସଞ୍ଚୀବରକକେ କି ଆଜୀ
କରିବ ଦମନକ ସନ୍ତୁମେତେ ବଲିଲ ହେ ତୁପତେ ଏହି ପୁକାର ନା ଏହି ପୁ
କାର ନା ଏହିପେ ମତ୍ତ ଭେଦହେବ ତାହା କଥିତ ଆଛେ ଯେତ୍ପା ଅତ୍ୟନ୍ତ
ତେଦ ନା ହୟ ଦେଇ ଝାପେ ଏ ମନ୍ତ୍ରକପ ବୀଜ ଗୋପନେ ବୁଝିଲ କରିବେ
କେବଳ ମେ ବୀଜ ଭିନ୍ନ ହଇଲେ ଅନ୍ତରୁ ହୟ ନା । ଆର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ସ
ର୍ବାଙ୍ଗ ଆବୃତ ହଇଲେଓ ଯେମନ ପରହିତେ ଭେଦଶକ୍ତାପୁଯୁକ୍ତ ଚିରକାଳ
ଯୁଦ୍ଧହଲେତେ ଥାକିତେ ପାରେ ନା ଏଇରପ ମତ୍ତ ସର୍ବାଙ୍ଗ/ଆବୃତ ହି
ଲେଓ ପରହିତେ ଭେଦଶକ୍ତାପୁଯୁକ୍ତ ଚିରକାଳ ଥାକିତେ ପାରେ ନା କି
ହୁଏ ଏ ଲୋକ ଦୃଷ୍ଟଦୋଷ ହଇଲେଓ ଦୋଷହିତେ ନିବୃତ୍ତି କରିଯା ମନ୍ତ୍ରି
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅନୁପ୍ୟୁକ୍ତ ଯେହେତୁକ ଏକବାର ଦୋଷେତେ ଦୃଷ୍ଟ
ଯେ ରିତ ତାହାକେ ପୁନର୍ବାର ସନ୍ତି କରିତେ ଯେ ଇଚ୍ଛା କରେ ମେ ମୃତ୍ୟୁ
କେଇ ମୁହଁନ କରେ ଖୁଚରୀ ଯେମନ ଗଭୀରାହିନ କରେ । ଅପର ଅନୁଃକରଣ
ଦୃଷ୍ଟ ଅର୍ଥ କ୍ରମାବାନ୍ ଲୋକ ନିଶ୍ଚଯ ସମସ୍ତ ଅନର୍ଥକାରୀ ହେ ମହାରାଜ
ଇହାତେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଶକ୍ତୁନି ଆର ଶକ୍ତାର । ସିଂହ ବଲିତେଛେ ଜାନ ଏ
ବ୍ୟକ୍ତି ଆମାରଦିଗେର କି କରିତେ ମର୍ଯ୍ୟାଦା । ମେ ବଲିଲହେ ମହାରାଜ
ଅନ୍ଧାଦ୍ଵିତୀୟ ଭାବ ନା ଜାନିଯା କି ପୁନାର ଶକ୍ତିର ନିଶ୍ଚଯ ହଇବେ ଦେଖ
ଚିଟିଭ ପଞ୍ଚାଇ ସମ୍ବନ୍ଧକେ ବ୍ୟାକୁଳ କରିଯାଇଲ ସିଂହ ପୁନ୍ଥ କରିତେ
ଛେ ଇହା କି ପୁକାର । ଦମନକ କହିତେଛେ ।

*ମନ୍ତ୍ରିଙ୍ଗ ସମୁଦ୍ରତିରେ ଚିତ୍ତିତରାତ୍ରୀ ପୁରୀଯେ ବାସ କରେ ତାହାତେ ପୁ

ପୁର କାଳ ନିକଟ ହିଲେ ଟିଟିଭୀ ପତିକେ ସଲିଲ ହେ ମାଥ ପୁସବୋ
ପ୍ରୟୁକ୍ଷ ନିର୍ଜନ ହାନ ଅନୁସକ୍ତାନ କରୁ । ଟିଟିଭ ସଲିଲହେ ପୁଯେ ଏହି
ହାନ ମେ ସଲିଲ ଏ ହାନ ସମ୍ମଦ୍ଦୁ ବେଳାକୃତ୍ତକ ଆଜ୍ଞାନ୍ତ ହୟ ଟିଟିଭ
ସଲିଲ ସମ୍ମଦୁ କି ଆମାକେ ନିଗୁହ କରିବେନ ଟିଟିଭୀ ହାନିଯା ସଲିଲ
ହେ ଶାମି ତୋମାତେ ଆର ସମ୍ମଦ୍ଦୁତେ ବିନ୍ତର ଅନ୍ତର ଟିଟିଭ ସଲିଲ
ଯେ ଲୋକ ଜାନେ ନା ଅର୍ଥାଂ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ମାଇ ମେ ଦୁଃଖେର ପରି
ଚ୍ଛେଦ କରିତେ ପାରେ ନା ଆର ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ଆଛେ ମେ କଟେତେଓ ଅ
ବସର ହୟ ନା ଅନୁପ୍ୟୁକ୍ଷ କାର୍ଯ୍ୟର ଆରନ୍ତ ଓ ଅନ୍ତରଙ୍ଗେର ସହିତ
ବିରୋଧ ଓ ସଲବାନେର ସହିତ ଆନ୍ତର୍କ୍ଷାଣୀ ଓ ଶ୍ରୀଲୋକେରଦିଗେତେ ବିଶ୍ଵା
ସ ଏହି ଚାରି ଜୂଡ଼ାର ହାର ଅନ୍ତର ପତିର ବାକ୍ୟହେତୁକ ମେ ଐ ହାନେ
ଡେଇ ପୁସବ ହିଲ । ଏହି ସକଳ ଶ୍ରନ୍ଦିଯା ସମ୍ମଦୁ ଓ ତାହାର ଶାରର୍ଥ୍ୟ
ଜାନିବାର ମିମିତେ ମେହି ଅଣ୍ଠ ସକଳ ଅଗହରମ କରିଲେବ । ତାହାର
ପର ଟିଟିଭୀ ଶୋକାକୁଳା ହିଯା । ଭର୍ତ୍ତାକେ ସଲିଲ ହେ ପ୍ରାଣମାଥ ଦୁଃଖ
ଉପସ୍ଥିତ ହଇଲ ଆମାର ମେହି ସକଳ ଅଣ୍ଠ କୁଟ୍ଟ ହିଲ ଟିଟିଭ ସଲିଲ
ହେ ପୁଯେ ଭୟ କରିଓ ନା ଇହା ସଲିଯା ପଞ୍ଚିରଦିଗେର ମିଳନ କରିଯା
ପଞ୍ଚିରଦିଗେର ପୁଥାନ ଗରହେର ନିକଟ ଗେଲ ମେଥାରେ ଯାଇଯା । ଟିଟିଭ
ସକଳ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଭଗବାନ ଗରହେର ଅଣ୍ଠେତେ ନିବେଦନ କରିଲ ହେ ପୁତୋ
ଆପନ ଗରହେତେ ଅବହିତ ଆମି ଅପରାଧ୍ୟାତିରକେ ସମ୍ମଦୁକୃତକ
ନିଗୁହୀତ ହଇଯାଛି । ଅନ୍ତରୁ ତାହାର ବଚନ ଶ୍ରନ୍ଦିଯା ମୁଢି ହିତି ପୁ
ଲଯେର କାରଣ ଭଗବାନ ନାରାୟଣ ପ୍ରଭୁ ବିଜ୍ଞାପିତ ହିଯା ସମ୍ମଦୁକେ
ଅଣ୍ଠ ଦାନେର ନିମିତ୍ତ ଆଦେଶ କରିଲେବ । ତାହାରପର ସମ୍ମଦୁ ଭଗବା
ନେର ଆଜ୍ଞା ମୁଷ୍ଟକେ କରିଯା ମେ ଅଣ୍ଠ ସକଳ ଟିଟିଭକେ ସମର୍ପଣ କରି
ଲେବ । ଆତ୍ମଏବ ଆମି ସଲି ଅଜ୍ଞାଜିଭୀବ ନା ଜାନିଯା ଇତ୍ୟାଦି ।

*ରାଜା ସଲିଲ ଇନି ହିଁସକ୍ତ ଇହା କି ପୁରାକୁ ଜାନିବ ଦର୍ଶନକ

বলিতেছে যখন ঈ সঞ্জীবক গাঁথ্বিত হইয়া শৃঙ্গারূপ অস্ত্রাভিমুখ
হইয়া আসিবেক তখন পুতু জানিবেন। এইরূপ করিয়া সঞ্জীবক
ক বিকটে গেল সে স্থানে গিয়া অল্পেই নিকটে গমন করত বিশ্ব
শাপনের ম্যায় আপনাকে দেখাইল সঞ্জীবক আদর করিয়া ক
হিল হে মির্ত তোমার মঙ্গল। দমনক বলিতেছে ভূত্যোরদের কু
শল কোথায় যেহেতুক যাহার রাজার আশ্চৰ্ত তাহারদিগের সং
পত্তি পর্যায়ত আর অন্তঃকরণ সর্বদা দুঃখিত আর স্বকীয় পুণে
তেও অপুত্তয়। অপর কোন লোক ধন পাইয়া অহঙ্কৃত না হয়
আর কোন বিষয়ির বিপৎ না হয় আর পৃথিবীতে কাহার মন স্তু
কর্তৃক খণ্ডিত না হয় আর রাজার পুঁয় কে হয় ~~আর~~ আর যমের হস্ত
ছয়ের মধ্যে কে না যায় আর কোন যাচক গৌরব পায় আর কোন
পুরুষ দুর্জন বাস্তুতে পতিত হইয়া মঙ্গল পায়। সঞ্জীবক কহিল
হে সখে বল। দমনকও বলিল মন্দতাগ্র আমি কি বলিব দেখ
সংগুদ্রে মঙ্গন করিয়া সর্পকে অবলম্বন পাইয়া যেমন ত্যাগ করি
তে পারে না ধরিতেও পারেন। সেইরূপ ইন্দ্রানী আমি মুঝ হই
তেছি যেহেতুক এক পুকারে রাজার পুত্তয় নষ্ট হয় অম্বু বাস্তব
নষ্ট হয় অতএব কি করি কোথা যাই দুঃখাণ্ডে পতিত হইয়াছি
ইহা কহিয়া দীর্ঘ নিখাস ক্ষেপিয়া বসিল। সঞ্জীবক বলিতেছে
তুমি আমার কৃতজ্ঞত্বাপি হে সখে অন্তঃকরণস্ত তাৎক্ষণ্য কহ। দ
মনক নির্জনে কহিল যদ্যপি রাজবিহার বজ্রব্য নয় তথাপি আ
মার পুত্তয়েতে তুমি আপিয়াছ এবং আছ সেই হেতুক পরলো
কাথী আমি তোমার হিত অবশ্য কহিব শুন এই পুতু তোমার
উপরে বিকারপূষ্টচিত্ত হইয়া নির্জনেতে কহিলেন সঞ্জীবককে
নষ্ট করিয়া নিজ পরিবারকে তর্পণ করিব। ইহা শুনিয়া সঞ্জীবক

হড় বিষণ্ণ হইলেন দমনক পুনশ্চ কহিল বিষণ্ণতা মিরর্থক কালো
পযুক্ত কর্ম আনুষ্ঠান কর। সংশোধক কিঞ্চিংকাল বিবেচনা করিয়া ক
হিল ইহা নিশ্চয় বটে স্বীলোকেরা পুঁয় দুষ্ট লোককে গমন করে
যাজা পুঁয় অপ্রাপ্যোষক হয় আর ধন পুঁয় কৃপণানুগত হয় আর
দেবতা পুঁয় পর্বতেতে ও সমুদ্রুতে বৃক্ষ করেন অপর লঙ্কুলী মীচ
কে আশুয় করেন বিদ্যা অকুলীনকে আশুয় করেন স্বীলোক অ
প্রাতকে ভজে ইন্দু পর্বতে বৃক্ষ করে। মনে পুনর্বার বিতর্ক করিল
ছগট কিম্বা থল মেচিত জানিতে পারি না তাহ র ব্যবহারও নি
রূপণ করিতে সমর্থ হই না যেহেতুক কোন অসাধু লোক আশুয়ের
সৌন্দর্য হেতুক শোভাধারণ করে যেমন মনিম কুজলও কামিনী
চকুঃপুঁষ্ট হইয়া শোভা ধারণ করে কি পুকার ইহা কহিতেছেন।
অত্যন্ত আয়াসেতে সেব্যমান নরপতি বৃক্ষ পান না এ কি আ
শৰ্চর্য দেখ এই যে চরৎকৃত পুতিমা ইনি আরাধ্যমান হইলে বৈরী
হন। ইহার পুতিকার অশক্য যেহেতুক যে লোক কোন কারণ
উদ্দেশ্য করিয়া ক্রোধ করে সে কারণ গেলে সে লোক নিশ্চয় পু
নৰ হয় যাহার মন বিরিত্বাতিরেকে দেবি হয় কি কুণ্ডে লোক
তাহাকে সন্তুষ্ট করিবেক। আর কহিল রাজার অপকার আমি কি
করিয়াছি রাজার সর্বদা অপকারক হয় দমনক বলিতেছে এই
পুকার খন বিজ্ঞ গ্রিবকর্তৃক উপকৃত হইলেও কিঞ্চিং শত্রুতাচরণ
করেন আর অন্যকর্তৃক সাক্ষাৎ অপকৃত হইলেও তুষ্ট হন সত্য
অনবিহুত চিত্তের চরিত্র কি অত্যাশচর্য। সেবাধ্য অভিশয় দু
র্জের যোগিগ্রদেরও অবোধ্য। অপর পাপাত্মাতে পুণ্যত নষ্ট
মুখ্যতে শত কথিত নষ্ট অবচনকারিতে বচন শত নষ্ট অচেত
নেতে বৃক্ষ শত নষ্ট আর সেবাধ্য অত্যন্ত দুর্জেয় যোগিগ্রদেরও

অবোধ্য কেননা যদি মৌনেতে থাকে তবে তাহাকে মূর্ধ বলে
যদি বাক্পটু তবে তাহাকে বাতুল বলে কিম্বা বহুভাষী বলে
যদি কিছু সহ্য না করে তবে তাহাকে প্রায় অনভিজ্ঞাত বলে যদি
সমীপে বৈসে তবে তাহাকে প্রষ্ট বলে যদি দুরেতে থাকে তবে
তাহাকে মৃদু বলে। অগ্র ভোগ বিষয়েতে অতিশয় সুখ পাইয়া
খল লোকেরা শৃণ্গারক হয় কেননা চমৎ বৃক্ষেতে সর্পেরা থাকে
আর জলেতে পদ্ম সকল তাহাতে মকরাদি জলজঙ্গ থাকে এই
পুতুল মিষ্টিভাষী বিষতুল্যাঙ্গকরণ ইহ। আমাকর্তৃক জাত হইল যে
হেতুক দ্রুহইতে উত্তীর্ণ এবং সুজলচঙ্গ এবং আঙ্গীসন
দ তা এবং নির্ভর আলিঙ্গনে তৎপর এবং পুর বাক্যের জিজ্ঞা
সাতে কৃতাদর এবং চিত্তেতে পুষ্ট বিষ এবং বাহ্যিতে মগ্নয়
এবং অতিশয় মাঝাপটু এ চমৎকৃত নন্দক কে যে দুর্জনকর্তৃক
শিছিত হইয়াছে। তাহা কহিতেছেন নির্বায়ুতে পাখা মন্ত্
হস্তির গুরু বিমাশের নিমিত্তে অকৃশ দুষ্টর জলসমূহ তরণেতে
নৈকা অন্ধকারোপস্থিতিতে পুদীপ এই পুকারে পৃথিবীতে তাহা
নাই যাহার উপায়চিন্তা বিধাতা না করিয়াছেন আমি এই
মানি যে খলাঙ্গকরণ চারিত্বরণেতে বিধাতাও নিরন্দেশ হই
যাচ্ছেন। সঞ্চীবক পুনর্বার নিখাস ফেলিয়া কহিল ও হে কি ব্যা
মোহ শস্যকক্ষক আমি কেন সিৎ-হক্তৃক বিমাণিত হইব। পুন
র্বার চিন্তা করিয়া কহিল আমার উপরে এই রাজা কোন লোক
কর্তৃক বিষাট হইয়াছেন আমি জানি ন। বিকারপূঁষ রাজাহই
তে সর্বদা তব কর্তৃব্য যেহেতুক স্মৃতিকের বলরকে সন্তান করিতে
যেমন কেহ সমর্থ হয় ন। তেমনি পৃথিবীপতির অন্তঃকরণ মন্ত্র
কর্তৃক বিষাটিত হইলে কেহ সন্তান করিতে শক্ত হয় ন। অপর

ବଜୁ ଆର ରାଜବିଷ୍ଟନ ଦୁଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଡ୍ୟାନକ ଇହାର ମଧ୍ୟେ ବଜୁ ଏକ
ହାନେତେଇ ପଡ଼େ ଅମ୍ବ ଯେ ରାଜବିଷ୍ଟନ ମେ ସର୍ବତ୍ର ପଡ଼େ ସେଇହେ ତୁଳ
ଯୁଦ୍ଧେତେ ମୃତ୍ୟୁକେଇ ସୌକାର କରି ଏଥନ ତାହାର ଆଜ୍ଞା ପ୍ରତିପାଲନ
ଅନୁପ୍ରୟୁତ ଯେହେ ତୁଳ ମରିଲେ ସ୍ଵର୍ଗ ପାଇବ କିମ୍ବା ଶତ୍ରୁକେ ନକ୍ଷ୍ଟ କରିଲେ
ସୁଖ ପାଇବ ଯେହେ ତୁଳ ବୀରେରଦେର ଏ ଦୁଇ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦୂର୍ଭତ ମ୦ମ୍ବାମେର
ଏ ସମୟ ସଥନ ଯୁଦ୍ଧ ନା କରିଲେଓ ଅବଶ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁ ଯୁଦ୍ଧେତେଓ ପୁଣ
ମ୦ମ୍ବା ପଣ୍ଡିତୟା ମେ କାଳକେଇ ଯୁଦ୍ଧର କାଳ ବଲେମ ଇହା ଚିନ୍ତା
କରିଯା ମଞ୍ଜୀବଳ ବଲିଲ ହେ ମିତ୍ର କି ପୁକାରେ ଜାନିବ ଯେ ଏ ଦୁର୍ବୁଦ୍ଧ
ଆମାକେ ନକ୍ଷ୍ଟ କରିତେ ଇଚ୍ଛା କରିଯାଛେ ଇହା କହ ଦମନକ ବନ୍ଦିତେ
ଛେ ସଥନ ଏ ମୁଦ୍ରକର୍ଣ୍ଣ ଉତ୍ତଳାଙ୍ଗୁଳ ହଇଯା ସଙ୍ଗତପାଦ ହଇଯା ବିଦ୍ଵା
ରିତ ମୁଖ ହଇଯା ତୋମାକେ ଦେଖିବେକ ତଥନ ତୁମିଓ ଆପନ ପରାକ୍ରମ
ଏ ଦେଖାଇବା ଯେହେ ତୁଳ ନିଷ୍ଠେଜ ଲୋକ ବଲବାନ୍ ହଇଲେଓ କାହାର
ପରାଜ୍ୟେର ହାନ ନା ହୟ ଦେଖ ଲୋକେରା ଶକ୍ତାରହିତ ହଇଯା ଭୟରା
ଶିତେ ପା ଦେଯ କିନ୍ତୁ ଗୋପନେତେ ଏହି ସକଳ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନତ୍ୟା
ତୁମିଓ ଥାକିବା ରା ଆମିଓ ଥାକିବ ନା ଇହା କହିଯା କରଟକେର ନି
କଟେ ଗେଲ । କରଟକ କହିଲ କି ମନ୍ତ୍ରର ହଇଲ ଦମନକ କହିଲ ପରମାର
ତେମ ନିଷ୍ଠାର ହଇଲ କରଟକ ବଲିଲ ମନ୍ଦେହ କି ଯେହେ ତୁଳ ଦୁର୍ଭାଗେର
ବାନ୍ଧବ କେ ଅସିକ ଯାଚିତ ହଇଲେ କେ କ୍ରୂଦ୍ଧ ନା ହୟ ସନେତେ କେ ତୃପ୍ତ
ନା ହୟ ନିନ୍ଦିତ କର୍ଯ୍ୟେତେ କେ ପଣ୍ଡିତ ନମ ଅପର ଧୂର୍ତ୍ତ ଲୋକେରା ଆ
ଉହିତେଚାତେ ଉତ୍ତମ ଲୋକକେଓ ଦୁଷ୍ଟରିତ କରେ କେନନା ବହିରନ୍ୟାଯ
ଶଳମ୦ମ୍ବା କି ନା କରେ । ଦଗନକ ପିଲାକେର ସର୍ବିଧାନେ ଗିଯା କ
ହିଲ ହେ ଯହାରାଜ ଏ ପାପିଷ୍ଠ ଆଇଲ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମମଜ୍ଜ ହଇଯା ଥାକ
ଇହା କହିଯା ପୂର୍ବୋତ୍ତ ଆକାର କରାଇଲ ଅନ୍ତର ମଞ୍ଜୀବକ୍ଷେ ଆଇଲ

সেই পুকার বিকারপূষ্ট সিৎকার্তকে অবলোকন করিয়া নিজানু
ক্রম পরাক্রম করিল তাহার পর তাহারদিগের বড় যুদ্ধ হইলে
পরে সিৎকার্তক সংজীবক বিমাণিত হইল তাহার পর পিঙ্গলক
সংজীবককে নষ্ট করিয়া বিশুম করিয়া সশোকের ন্যায় থাকিয়া
কহিল নির্দয় আগামকর্তৃক কি দারণ কর্ম কৃত হইল যেহেতুক
সিৎকার্ত যেমন হস্তিবধপুযুক্ত পাপতাগী আপনি হয় মুক্তাদি অন্য
কর্তৃক উপভুক্ত হয় এইরূপ রাজা ধর্মের অতিক্রমণেতে আপনি
পাপের আশুয় হন রাজা পরকর্তৃক উপভুক্ত হয়। অপর উর্বরা
ভূমির নাশ আর বুদ্ধিমান দাসের নাশ ইহার মধ্যে ভূতোর নাশ
রাজারদিগের মরণতুল্য কেননা ভূমি ভূষ্টা হইলেও পুনশ্চ মিলে
ভূত্য নষ্ট হইলে দুর্লভ। দমনক বলিতেছে পুতু এ কি নৃতন
ন্যায় যে বৈরিকে নষ্ট করিয়া সন্তাপ করিতেছ বিজ্ঞকর্তৃক তাহা
কথিত আছে পিতা কিছা ভূতা তিছা পুত্র কিছা বন্ধু ইহারাও
যদি জীবমবিনাশকারক হয় তবে ঐশ্বর্য ইচ্ছা করেন যে রাজা
তৎকর্তৃক বধ্য হয় আর ধর্ম অর্থ কামের হথোর্থভীতা লোক একা
ন্ত দয়ালু হইবেন যেহেতুক ক্ষমাযুক্ত লোক করছিত ধরকেও
রুক্ষ করিতে শক্ত হয় না অপর শক্রুতে এবং মিত্রেতে যতিয়দি
গেরই ক্ষমা ভূষণ রাজারদিগের অপরাধি লোকেতে সেই ক্ষ
মাই দোষ অপর রাজালোকপুযুক্ত অহঙ্কারেতেই স্বামির পদ যে
ইচ্ছা করে তাহার পুঁর্ণত্যাগই এক পুরুষিচ্ছিত্ব অন্য নয় অপর
হৃণাযুক্ত রাজা ও সর্বভক্ষক বুদ্ধান্ব ও অবশ্যিভূতা ভার্যা ও দুষ্ট
স্বভাব সহায় ও পুত্রিকূল ভূত্য ও অনুবধানী নিযুক্ত লোক ও যে
লোক কৃতকে মানে না এ সাত জন ত্যাজ্য। বিশেষতো বেশ্যার
অ্যায় রাজনীতি অনেকরূপা হয় সত্যভাবিষ্ণী এবং মিথ্যাভাবিষ্ণী

সাও হয় নিষ্ঠুরভাবিণী এবং প্রিয়াদীনীও হয় হননশীল। এবং
দয়ালুও হয় কৃপণ। হয় এবং দানশীলাও হয় ও অনবরত ব্যয়
শীল। হয় এবং পুচুর ছিরধনাগামাও হয় এইরূপ দমনকর্তৃক
পিঙ্গলক পরিতোষিত হইয়া স্বকীয় স্বভাবপূর্ণ হইয়। শিষ্টা
সনে উপবিষ্ট হইলেন। দমনক প্রযুক্তি হইয়। মহারাজ জয়
হউক ইহা কহিয়া পরমাহাত্মে থাকিল।

বিষ্ণুশর্ম কহিলেন তোমারদের কর্তৃক সুহৃদেদ প্রতি হইল।
রাজকুমারের। কহিলেন আপনকার অনুগ্রহেতে শুনিলাম আমরা
আহুদিতও হইলাম। বিষ্ণুশর্ম বলিলেন আরও এই পুকার
হউক আপনকারদিগের অরিগৃহে সুহৃদে হউক আর কালক
র্তৃক আকৃত হইয়। খল লোক পুত্যহ পুলয়কে পাউক আর লোক
মকল সুখজনক ঐশ্বর্যেতে পরিপূর্ণ হউক আর এই রমণীয় কথা
রক্ষে সর্বদা বালকও ক্রীড়া করুন।

ইতি সুহৃদেকথা সমাপ্ত।

অথ বিগুহ্ণঃ।

পুনর্বার কথাৰন্তকালে রাজপুত্রেৱা কহিলেন হে শ্ৰো আমৰা
ৱাজনদন এইহেতুক বিগুহ ষণ্মিবাৰ নিৰিত্বে আমাৰদিগেৱ কৌ
তুক আছে। বিষুবশৰ্মা বলিলেন তোমাৰদিগেৱ যাহাত্ৰে কুচি হয়
তাহা কহি শুন। যাহাৰ পুত্ৰ শ্ৰোকাৰ্থ এই ময়ূৰেদিগেৱ তুল্য
পৰাক্ৰম হংসেৱ সহিত যুদ্ধতে কাককৰ্তৃক শতুগংহে থাকিয়া
পুত্রায়োৎসন কৱিয়া হংস যথিত হইল রাজকুমাৰেৱা কহি
লেন এ কি পুকাৰ বিষুবশৰ্মা কহিতেছেন।

† কপূৰুষীপেতে পদ্মুকেলি জামে সৱোবৰ থাকে তাহাতে হিৱ
গাগড়নানে রাজহংস বাস কৱে সকল জলচৰ পক্ষিকৰ্তৃক মিলয়া
পক্ষিৱাজ্যেতে সে অতিষিক্ত হইল। যেহেতুক সম্যক পুকাৰ না
যুক ন্পতি যদিনা থাকে তবে সমুদ্দেতে কৰ্ণধাৰয়হিত নোকা
যেমন বিপুতা হয় এমনি পুজাৱা উপকৰ্তৃত হয় আৱ রাজা পোকাকে
বৃক্ষা কৱেন পুজা রাজাকে বাঢ়ান বন্ধনহইতে রক্ষণ মঙ্গলদাতুক
কেননা রক্ষণ না কৱিলে বিদ্যুতানন্ত অবিদ্যুমান হয়। এক
দিন এই রাজহংস অতিশৰ্য্য বিষ্টাৰিত বৰ্ণনিৰ্মিত কোঁচল পৰ্য
ক্ষেতে পৰিবাৰ লোকেতে বেঞ্চিত হইয়া সুঘোপবিষ্ট আছেন অন
ভুৱ দীৰ্ঘমুখ মামে বক কোৱ দ্বীপহইতে আসিয়া পুণ্যম কৱিয়া
বিল রাজা বলিলেন হে দীৰ্ঘমুখ তুমি অন্য দেশহইতে আইলা
বৃত্তান্ত কৰ্তৃ সে বলিল হে মহারাজ বড় বাৰ্ড আছে তাহা কহি
বাব নিৰিত্বেই আমি দ্বৰাকে আইলাম তাহা শুন।

জমু়ৰীগেতে বিক্ষ্য নামে পর্বত আছ তাহাতে চিরবর্ণ নামে
অযুর পক্ষিরদের রাজা রাস করে তাহার অনুচর পক্ষিকর্তৃক দণ্ডা/
রণ্য মধ্যেতে চরত আমি দ্বষ্ট ইলাম আর জিজাসিত হইলাম
কে তুমি কোথাহ ইতে আইলা তখন আমি কহিলাম আমি কর্ণু
দ্বীপচক্রবর্তী ছিরণগড় নামে হংসরাজের অনুচর কৌতুকপু
ষুক দেশান্তর দেখিতে আসিয়াছি। তাহা শুনিয়া পক্ষিরা কহিল
তবে এই দুই দেশের মধ্যে কোন দেশ বড় ভাল কোন রাজা বা
বড় ভাল।। অনন্তর আমি কহিলাম আঃ কি কহিতেছ অনেক
অন্তর, যেহেতুক কর্ণুর দ্বীপ স্থান ই, রাজহংস দ্বিতীয় স্বর্গস্থি
ইন্দুতুল্য এই মুক্তভূতে পড়িয়া তোমরা কি কর আমার দেশে
আইস অনন্তর আমার বাক্য শুবণ কৃয়িয়া সেই পক্ষিরা সুরোষ
হইল পশ্চিমেরদের কর্তৃক তাহা উক আছে সর্পেরদের দুর্ঘ
পান কেবল বিষবর্কক হয় ও মুঢ়েরদিগের উপদেশ ক্রোধের
নিয়িতই হয় শান্তির নিয়িতে হয় না অপর পশ্চিতই উপদেশ
করণ্যে পযুক্ত মুর্খ কদাচ নয় মুচ বানরেরদিগকে উপদেশ করিয়া
পক্ষিরা তানড়ুট হইয়াছিল। রাজা কহিলেন এ কি পুরার দীর্ঘ
মুখ কহিতেছে।

মর্মদাতীরে এক অতিবড় শালুলি বৃক্ষ থাকে সেই তত্ত্বে আ
পন চঞ্চুকরণক নিশ্চিত নীতিমধ্যে পক্ষিরা বর্ণাতেও সুখেতে বাস
করে। অনন্তর নীলবর্ণ ছদ্মির তুল্য মেঘসমূহেতে গগণমণ্ডল আ
ছে হইলে পরে স্থল ধারাতে অতিবড় বৃক্ষ হইলসেই তরুতলে
তে বানরেরদিগকে (আদুই ভূত শীতাত কল্পিতকলেবর দেখিয়া
করুণাপুনুরু পক্ষিরা কহিল ও হে বানরেরা শুন আমারদিগের
কর্তৃক চঞ্চুমাত্রেতে আছত তুগল্করণক নীত নিশ্চিত হইয়াছ

গানি পাহাদিবিশিষ্ট তোমরা কেন এই পুকারে অবসর হইতেছে
তাহা প্রনিয়া জাতকোধ বাসেরে। আলোচনা করিল বায়ুরহিত
নীড়মধ্যে অবস্থামপুয়ুক্ত সুখী পক্ষিয়া। আমারদিগকে নিম্নাক
রিতেছে ভাল বৃক্ষিয় উপশম হউক। তাহার পর জলবর্ষণ নিবৃত্তি
হইলে সেই মর্কটেয়া বৃক্ষ আরোহণ করিয়া সকল বাসা তঁ গিল
তাহারদিগের অঙ্গ সকলও মীচেতে ফেলাইয়া দিল। অতএব
আমি বলি পণ্ডিতই উপদেশকরণে পযুক্ত ইত্যাদি।

বক বলিতেছে অনন্তর পক্ষিয়া ক্রোধেতে কহিল তোর রাজ
হংস কাহাকর্তৃক রাজা কৃত হইয়াছে তাহার পর আমিও জাত
ক্রোধ হইয়া কহিলার তোমারদের ময়ুর কাহাকর্তৃক রাজা কৃত
হইয়াছে ইহা প্রনিয়া। তাহারা সকলে আমাকে নষ্ট করিতে উদ্য
ত হইল। তাহার পর আমিও নিজ পরাক্রম দেখাইলাম যেহে
তুক শ্রীলোকেরদিগের যেমন লজ্জা ভূষণ এমন অন্যকর্তৃক পরাভব
কালব্যতিরিক্ত কালেতে ক্ষমাই পুরুষেরদিগের ভূষণ এবং রঞ্জিত
কালেতে শ্রীলোকেরদিগের যে রূপ নির্লজ্জতা ভূষণ এইরূপ অন্য
কর্তৃক পরাভব কালেতে পুরুষের পরাক্রমাই ভূষণ। রাজা হাস্য
করিয়া কহিলেন যে তম আপনার ও পরের বলাবল দেখিয়া অন্তর
আ জানে সে জন শহুকর্তৃক তিরস্কৃত হয় অপর ব্যাসু চর্মাবৃত
বিশুদ্ধ গর্ভ ক্ষেত্রেতে বহুকালপর্যন্ত পুতাহ শস্য ভঙ্গ করত
বাক্য দেয়েতে রঞ্জ হইল। বক পুশ্প করিতেছে এ কি পুকার
রাজা কহিতেছেন।

হস্তিনানন্দের বিলাস নামে রঞ্জক খাকে তাহার এক গর্ভত অ
তিশয় বহুপুয়ুক্ত দুর্বল মুমুর রত্নায় হইল অনন্ত সেই রঞ্জক
ঐ গাঢ়াকে ব্যাসুচর্মেতে আঞ্ছাদন করিয়া কাননসমূপে শাস্য

ঘন্যে নিযুক্ত করিল তাহার পর দূরহইতে তাহাকে দেখিয়া ব্যাঘু
বুদ্ধিতে ক্ষেত্রপালকেরা পলাঞ্চ। অনন্তর এক দিবস কোন শস্য
পালক ইবৎ পাণুর্গ কম্বলেতে শরীরোচ্ছাদন করিয়া তীর ধনুক
সজ্জা করিয়া সঙ্গুচিত শরীরেতে নির্জনেতে থাকিল যথাভিলবিত
শস্যাহারপুরুক্ত জাতবল পুষ্টকলেবল সেই গর্দভ তাহাকে দূরহ
ইতে দেখিয়া গর্দভী জ্ঞান করিয়া উচ্চেতে শব্দ করত তাহার স
আুখে ধাবন করিল। তদনন্তর সে শস্যঃস্থক গর্দভ এ ইহা চীৎ
কার শব্দেতে নিচয় করিয়া অনায়াসেতে নষ্ট করিল অতএব
আমি বলি ব্যাঘুচর্মাবৃত ইত্যাদি।

* দীর্ঘমুখ বলিতেছে তাহার পর পক্ষিয়া কহিল আরে পাপ দুষ্ট
বক আমারদিগের হাবে চরত আমারদিগের স্বামিকে নিন্দা করি
তেছিস এই হেতুক তোমারদিগকে এখন কমা করা নয় ইহা
কহিয়া সকলে চঞ্চুরণক আমাকে তাড়না করিয়া রুষ্ট হইয়া
কহিল দেখ রে মূর্খ তোর রাজা সেই হংস সর্পকারে মৃদুতা
হার রাজ্যেতে অধিকার নাই যেহেতুক নিতান্ত মৃদু ব্যক্তি হস্ত
তলাহ্বিতও ধনকে রক্ষা করিতে অসমর্থ সে কি পুকারে পঞ্চবী শা
শন করিবেক তাহার রাজ্যই বা কি কিন্তু তুমি কৃপমণ্ডুক এই হে
তুক সে আশুয়াকে উপদেশ করিতেছ শুন ফল এবৰ ছায়াতে
যুক্ত বৃক্ষ সেবাকরণেগাযুক্ত কেননা দৈবাঙ্গ যদি ফল না থাকে
তবে ছায়া কে বারণ করে অপর ক্ষুদ্রের সেবা কর্তব্য নয়। মহ
তের আশুয়াই কর্তব্য কেরন। শৌণ্ডিকহস্তমিক দুর্ধৰে লোকেরা
মদিরা বলে। সিংহের অনুগুহতে ছাগলও বনেতে নির্ভয় হই
য়া চৰে আপার আশুয়াশুত সম্বন্ধপুরুক্ত হস্তিশৈষ্ঠও যেকুপ মণি

শে'ত ক্ষুদ্রতাকে পায় এই ক্লপ প্রণবান্ রাহালোকও ক্ষুদ্রের আশুয়ে
তে তুচ্ছতাকে পায়। 'বিশেষত্বাত্তিসমর্থ' রাজাতে ছলোকিঙ্গীরা
তেও কার্য সন্ধি হয়, কেননা শশকেরা চন্দুসম্বন্ধি ছলোকিঙ্গীরা
সুগঠে আছে। আমি কহিলাম এ কি পুরুষ পক্ষিয়া কহিল।
 ✘ কোন সময় বর্ষাকালে অনাবৃত্তিহেতুক তৃষ্ণাতুর গজীযুথ যুথপ
তিকে কহিল হে পুতু আমীরদিগের জীবনের নির্মিতে কি উপায়
চন্দুজন্মরাদিগের মজ্জন স্থান নাই আমরা অবগাহনস্থানের অভাব
পুরুষ মৃত্যু নায় আছি কি করিব কোথা যাইব তাহার পর
গজরাজ গিয়া সমীপে এক ভাল জলাশয় দেখিল। অনন্তর ছিলু
দিন গেলে পরে সেই সরোবর সমীপস্থিত ক্ষুদ্র শশকেরা হস্তি প
দাহাতহারাচূর্ণ হইল শিলীমুখ নামে শশক ভাবন। করিল তৃ
ষ্ণার্জ এই হস্তিযুথ পুতাহ এই স্থানে আসিবেক অতএব আমার
দের কুল নষ্ট হইবেক। তদনন্তর বিজয় নামে বৃন্দ শশক বলিল
বিষণ্ণহইওন। ইহাতে আমি পুতিকার করিব তাহার পায় পুতি
জা করিয়া চলিল ও গমন করত সে আলোচনা করিল হস্তিযুথ
সরিদারে থাকিয়া কি পুরুষে বলিব যেহেতুক হস্তি স্বর্ণ করত নষ্ট
করে ~~সর্প~~ যাম করত নষ্ট করে রাজ পলারুন করত নষ্ট করে দু
জ্ঞ হাস্য করত মষ্ট করে অতএব পর্বত শিথরে আয়োহন করিয়া
যুথপতিকে কহি তাহা করিলে যুথপতি কহিল কে তুমি কোথাহ
ই ত আইল। সে বলিল আমি শশক ভগবান চন্দু আপনকার
নিকটে পুরণ করিয়াছেন যুথনাথ কহিল কার্য কহ বিজয় বলি
তোচ শত্রু উথিত হইলেও দৃত অন্ধা কহেন। যেহেতুক দৃত
অবধ্যভাবেতে সর্বদাই যথার্থের বক্তা হয়, সেইহেতুক আমি তাঁ
হার আঞ্চাতে বলি খন বেঁএই চন্দু সরোবরের রক্ষক শশকেরা

ତୋମାକର୍ତ୍ତକ ଦୂରୀଳୃତ ହଇଯାଛେ ତାହା ଅନୁଚିତ କରିଯାଇ ମେ ଶଶୀ
କେବା ବହୁକାଳ ଆମାରଦେର ରଙ୍ଗିତ ଅତ୍ତଏବ ଆମାର ନାମ ଶଶାକ ଏହି
ପୁସିଦି ଆଛେ । ଏହି ପୁକାରେ ଦୂତ କହିଲେ ପରେ ଯୁଥସାମୀ ତୟେତେ
ଇହା କହିଲ ଅବଧାର କର ଅଜ୍ଞାନପୁରୁଷ ଇହା କରିଯାଇପି ପୁର୍ବୀର
କରିବ ନା ଦୂତ ସଲିଲ ଯଦି ଏହିରୂପ ତବେ ଏହି ସରୋବରେ କୋପେତେ
କଞ୍ଚିତ୍କଲେବେଳ ଭଗବାନ୍ ଶଶାକକେ ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ପୁସର କରିଯା
ଶ୍ଵର କର । ଅନ୍ତର ରାତ୍ରିତେ ଯୁଗପତିକେ ଲଇଯା ଜଲେତେ ଚନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର
ଅଣ୍ଣି ଦେଖାଇଯା ଯୁଥସାମିକେ ପୁଣ୍ୟ କରାଇଲ ଆର ମେ କହିଲ ହେ
ଚନ୍ଦ୍ର ଅଜ୍ଞାନପୁରୁଷ ଇମି ଅପଦ୍ଧାର କରିଯାଛେନ ତାହା କ୍ଷମା କର ବାରା
ତ୍ତର ଏହିପରିବେଳ ନା ଇହା କହିଯା ପୁଷ୍ଟାନ କରାଇଲ । ଅତ୍ତଏବ
ଆମି ବନ୍ଦି ଅତିସମର୍ଥ ରାଜାତେ ଇତ୍ୟାଦି ।

× ତାହାର ପର ଆମି କହିଲାମ ମେଇ ମହାପୁତ୍ରାଣୀ ଅତିସମର୍ଥ ଆ
ମାରଦେର ସାମୀ ରାଜହଂସ ତାହାତେ ତ୍ରିଭୁବନେର କର୍ତ୍ତୃତ ଉଚିତ ହୟ
ରାଜ୍ୟ କି । ତଥାମ ଅରେ ଦୁଷ୍ଟ ତୁଇ ଆମାରଦେର ହାନେତେ ଚାରିତେଛିମ
ଇହା କହିଯା ପଞ୍ଚିରା ଆମାକେ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣର ସନ୍ଧାନେ ଲଇଯା ଗେଲ
ତଦନ୍ତର ରାଜାର ଅଗ୍ରେତେ ଆମାକେ ଦେଖାଇଯା ତାହାର ପୁଣ୍ୟ କରି
ଯା କହିଲ ହେ ରାଜାରାଜ ଅବଧାର କରନ ଏହି ଦୁଷ୍ଟ ବକ୍ ଯେ ଆମାର
ଦେର ଦେଶେ ଚରତ୍ତବ ମହାରାଜେର ଚରଣେର ନିନ୍ଦା କରେ । ରାଜା କହିଲ
କେ ଏ କୋଥାହିତେ ଆସିଯାଛେ ତାହାରା କହିଲ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ ନାମେ
ରାଜହଂସର ଅନୁଚ୍ଛା କର୍ପରାଦୀଗହିଟିତେ ଆସିଯାଛେ । ଅନ୍ତର ଗୃହ
ମନ୍ତ୍ରିକର୍ତ୍ତକ ଆମି ଜିଜାସିତ ହଇଲାମ ମେଥାନେ ପୁଷ୍ଟାନ ମନ୍ତ୍ରୀ କେ
ଆମି କହିଲାମ ମକଳ ଶାନ୍ତ୍ରାର୍ଥବେତ୍ତା ସର୍ବଜ ନାମେ ଚକ୍ରବାକ । ଗୃହ
ବଲିତେଛେ ଉପଯୁକ୍ତ ବଟେ ଏ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ଵଦେଶଜାତ ଯେହେତୁକ ନିଜ ଦେଶ

ଜାତକୁଳାଚାରବେତା ଉତ୍କୋଚଧନାଗ୍ରହକ ପାବିତ୍ର ମନ୍ତ୍ରଜୀତା ସ୍ୟମର
 ରହିତ ସ୍ୟଭିଚାରଦୋଷେତେ ରହିତ ସ୍ୟବହାରଜ ଉତ୍ତମ ବଂଶଜାତ
 ଖ୍ୟାତ ପ୍ରାଣିତ ଧନେର ଉତ୍ପାଦକ ଏତାଦୃଶ ସ୍ୟଭିକେ ରାଜୀ ମନ୍ତ୍ର କରି
 ବେକ । ଇତ୍ୟବସରେ ଶୁକ କହିଲ ହେ ଯାଜାଧିରାଜ କର୍ପୁରୁଷୀପପୁଭୂତି
 - କୁନ୍ଦୁଷ୍ଟୀଷ୍ଟା ଜଞ୍ଜୁଷ୍ଟୀପେର ରଥେଇ ତାହାତେଓ ମହାରାଜେର ଚରଣେର ପୁତୁଆ
 ତାହାର ପର ରାଜକର୍ତ୍ତକୁ କଥିତ ହଇଲ ଏହି ସଟେ ଯେହେତୁକ ମଦିରୀ
 ପାନାଦିପ୍ରୟୁକ୍ତ, ମନ୍ତ୍ର ଓ ବାଲକ ଓ ଅବିବେଚକ ଓ ଧରଗର୍ବିତ ଇହାରାନ୍ଦୁ
 ଶ୍ଵାପ୍ୟ ବସ୍ତ୍ରକେବେ ଅଭିଲାଷ କରେ ଯାହା ପୁଅପ୍ୟ ହୁଯ ତାହାର କଥା କି ।
 ତମନ୍ତର ଆମି କହିଲାମ ସଙ୍ଗ ବାକ୍ୟମାତ୍ରେତେଇ ସ୍ଵାମିତ୍ସମିତି ହୁଏ
 ତବେ ଜଞ୍ଜୁଷ୍ଟୀପେତେଓ ଆମାରଦେର ସାମି ହିରଣ୍ୟଗତେର ପୁତୁଆ ଆଛେ
 ଶୁକ ବଲିତେଛେ ଇହାତେ କି ନିଶ୍ଚଯ ଆମି କହିଲାମ ଯୁଦ୍ଧଇ । ରାଜୀ
 ହାସ୍ୟ କରିଯା କହିଲେବ ଆପନ ପୁତୁକେ ଗିଯା ପୁନ୍ତ୍ର କର ତଥାମ
 ଆମି କହିଲାମ ଆପନ ଦୂତକେବେ ପାଠାଓ । ରାଜୀ ବଲିଲେବ ଦୈତ୍ୟ
 କର୍ମେତେ କେ ଯାଇବେ ଯେହେତୁକ ଏହି ପୁକାର ଦୂତ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଶୁକ
 ବାନ୍ ପାବିତ୍ର ନିପୁଣ, ସାବଦୁକ ସ୍ୟମରହିତ କ୍ରମାୟୁକ୍ତ ପରମର୍ମବେତା
 ବୁଝନ ଅନୁଭବଦ୍ୱାରା କାର୍ଯ୍ୟବୋନ୍ତା ଏତାଦୃଶ ଲୋକ ଦୂତ ହୁଯ । ଗୃହ
 ବଲିତେଛେ ଅନେକ ଦୂତ ଆଛେ କିନ୍ତୁ ବୁଝନଇ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେହେତୁକ ମହା
 ଦେବେର କଟ୍ଟଲଶ୍ଶ କାଳକୁଟେର ଓ ମାଲିନ୍ୟ ଯାଯ ନାହିଁ, ଇହା ଦେଖିଯା
 ସାମିର ପୁସମତାକେଇ କରେ ଏହିହ୍ୟକେ ଅଭିଲାଷ ନା କରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଏ
 ତାଦୃଶ ଲୋକକେଇ ଦୌତ୍ୟାଦି କର୍ମେତେ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେକ । ସେଇହେ
 ଶୁକ ଶୁକଇ ଗମନ କରନ ହେ ଶୁକ ତୁରିଇ ଇହାର ସହିତ ଗମନ କରିଯା
 ଆମାରଦେର ବାଣ୍ଡିତ ବଳ ଶୁକ ବଲିତେଛେ ମହାରାଜ ଯେ ପୁକାର ଆଜ୍ୟ
 କରେନ କିନ୍ତୁ ଏହି ସକ ଦୂର୍ଜନ ଏହିହେତୁକ ଇହାର ସହିତ ଗମନ କରିବ
 ନା ତାହା ପଣ୍ଡିତକର୍ତ୍ତକ ଉତ୍ତ ଆଛେ ଖଲ ଲୋକ ଦୁଷ୍ଟର୍ମ କରେ ସଜ୍ଜ

ରେତେ ଅବଶ୍ୟ ଫଳେ ରାବଣ ସୀତାକେ ହରଣ କରିଲ ସମୁଦ୍ରର ବସ୍ତନ
ହଇଲ ଅପର ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକେର ସହିତ ଥାକିବେ ନା ଗମନ ଓ କରିବେ ନା
କେବଳ କାଳ ସମ୍ଭବ୍ୟାହାରେ ହୁଏ ଥାକୁତ ଏବଂ ସର୍ବକ ଗମନ କରୁତ
ନାହିଁ ହଇଲ । ରାଜା ସିଲିଲେନ ଇହା କି କପ ଶକ କହିତେଛେ ।

× ଉଜ୍ଜୟନୀର ପଥେର ମଧ୍ୟେ ଏକ ପ୍ଲଙ୍କ ବୂଳ ଥାକେ ତାହାତେ ହୁଏ
ଆର କାଳ ବାସ କରେ ଗୁରୁତ୍ୱ କାଲେତେ ଏକ ଦିନ କୋନ ଗଥିକ ଶୁଣ୍ଡ
ହଇଯା ତହତଲେତେ ଧନୁ ଓ ଶର ରାଖିଯା ନିଦ୍ରା ଗେଲ ତାହାତେ କିଞ୍ଚିତ୍
କାଲେର ପର ତାହାର ମୁଖହିତେ ବୃକ୍ଷଚାଯା ଗେଲ । ତଦନତ୍ର ସୂର୍ଯ୍ୟ କି
ରଗଥାପ୍ତ ତାହାର ମୁଖ ଦେଖିଯା ଏ ବୃକ୍ଷହିତ ହୁଏ ଦୟାହେତୁଳ ପଞ୍ଚ
ଦୟ ବିସ୍ତାର କରିଯା ପୁନର୍ବୀର ତାହାର ମୁଖେତେ ଛାଯା କରିଲ ତାହାର
ପର ସେ ଅତିଶ୍ୟ ନିଦ୍ରା ଗେଲ ମୁଖେତେ ମୁଖ ବ୍ୟାଦାନ କରିଲ ଅନ୍ତର
ସ୍ଵଭାବ ଦୂର୍ଜନତାହେତୁକ ପରମୁଖ ସହରଶିଲ ଏ କାଳ ଦେଇ ମୁଖେତେ
ବିଷ୍ଟା ତ୍ୟାଗ କରିଯା ପଲାଇଲ ତଥାରେ ସଥନ ଏ ପଥିକ ଉଚିଯା ଉଚ୍ଚେ
ତେ ଅବଲୋକନ କରିଲ ତଥାନ ତଥାକର୍ତ୍ତକ ଦେ ହୁଏ ନିରୀକ୍ଷିତ ହଇଯା
ବାନକରଣକ ବିଷ୍ଟ ହଇଯା ବିନାପିତ ହଇଲ । ସର୍ବକେର କଥା ଓ କହି ।

× ଏକ ଦିବସ ଭଗବାନ୍ ଗରୁଡ଼େର ଯାତ୍ରାପରସ୍ପେତେ ଶ୍ରୀକଳ ପଞ୍ଚିରୀ ମନୁଷ୍ୱ
ତୀରେ ଗେଲ ତଦନତ୍ର କାକେର ମନ୍ତ୍ରେ ବର୍ତ୍ତକ ଚଲିଲ । ତାହାର ପର
ଯାଇତେଛିଲ ଯେ ଗୋପ ତାହାର ତାଣହିତେ ପୁନଃ ଦେଇ କାଳ ଦୟି
ଥାଇତେ ଲାଗିଲ । ଅନ୍ତର ସଥନ ଏ ଗୋପାଳ ଦୟିଭାଣ୍ଡକେ ଭ୍ରମିତେ
ରାଖିଯା ଉଦ୍ଦେତେ ନିରୀକ୍ଷଣ କରିଲ ତଥାନ ତାହାକର୍ତ୍ତକ କାଳ ଓ ସର୍ବକ
ଅବଲୋକିତ ହଇଲ ତଦନତ୍ର ତାହାକର୍ତ୍ତକ ଦୟିକୃତ ହଇଯା କାଳ
ପଲାଇଲ କର୍ତ୍ତକ ସ୍ଵଭାବତେ । ନିରପରାଧ ମନ୍ଦାତି ତାହାକର୍ତ୍ତକ ପ୍ରାପ୍ତ
ହଇଯା ବ୍ୟାପାଦିତ ହଇଲ । ଏହି ଶିଖିତେ ଆମି ସିଲି ଦୁଷ୍ଟ ଲୋକେର
ସହିତ ଥାକିବେ ନା ଇତ୍ୟାଦି । ×

ତାହାର ପର ଆମି ସଲିଲାମ ଭୂତା ଶୁକ ଏ କି ସଲିତେଛ ଆମାର
ପୁତ୍ର ଶ୍ରୀ ମହାରାଜ ଯେ ରଙ୍ଗ ଆପନିଓ ମେ ରଙ୍ଗ ଶୁକ କହିଲ ଏହି
ବଟେ କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଜନକୃତ ପ୍ରୟୋ ଅଥଚ ସମ୍ମାନ କଥିତ ହଇଲେଓ ଅକାଳ
ପୁଣ୍ୟ ନାୟା ଭର ଜୟାୟ ଆପନକାର ବଚନେତେଇ ଦୁର୍ଜନତ୍ୱ ଆବଗତ
ହଇଯାଛେ ଯେ ଏହି ଦୁଇ ରାଜାର ମଂଗ୍ଲମେତେ ଆପନକାର ସାକ୍ଷୀଇ
କାରଣ ଦେଖ ସାକ୍ଷାତ୍ ଅପରାଧ କରିଲେ ମୂର୍ଖ ମାନୁଷଙ୍କେ ତୁଷ୍ଟ ହୁଏ କେ
ନାମ ଉପଗତିର ସହିତ ଆପନ ଜାୟାକେ ରଥକାର ମନ୍ତ୍ରକେତେ କରିଯା
ଛିଲ । ରାଜୀ ଜିଜାଦିଲେନ ଏ କି ପୁକ୍ରାଣ ଶୁକ ସଲିତେହେ ।

ଫୁଲବନଶ୍ଶୀ ନଗରେ ମନ୍ଦମତି ନାମେ ରଥକାର ଥାକେ ସେ ଆପନ ପାତ୍ରୀ
କେ ଦୁଶ୍ଚରିଆ କରିଯା ଜାନେ କିନ୍ତୁ ଉପଗତିର ସହିତ ଏକହାମେ ନିଜ
ଚକ୍ରତେ କଥନ ଦେଖେ ନା । ତାରପର ଐ ରଥକାର ଆମି ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମେ ଗ
ଲନ କରି ଇହା କହିଯା ଚଲିଲ କିଛୁ ଦୂର ଗିଯା ପୁନଃଚ ଆଦିଯା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ତଳେ ନିରଗ୍ରହେ ପୁଢ଼ିବ ହଇଯା ଥାକିଲ । ଅନ୍ୟତର ରଥକାର ଗ୍ରାମ
ଭୁରେ ଗିଯାଛେ ଇହାତେ ମେହି ଜାର ଜାତପୁତ୍ରାୟ ହଇଯା ସାଯାଂକାଳେ
ତେଇ ଆଇଲ ଅନ୍ୟତର ତାହାର ସହିତ ମେହି ଥଟାତେ କୌଡା କରତ ପ
ର୍ଯ୍ୟକ୍ତତଳମ୍ଭିତ ସ୍ଵାମିର କିଞ୍ଚିତ ଅଜଗର୍ଷେତେ ସ୍ଵାମୀକେ କୁପାଟୀ ଜାନିଯାଫି
ବିଷକ୍ଷା ହଇଲ ତାହାର ପର ଉପଗତି କହିଲ କେବେ ତୁମି ଆଦ୍ୟ ଆମାର
ସହିତ ଗାଁଚୁ ରମଣ କରିତେଛ ନା ତୁମି ଆମାର ନସ୍ତରେ ବିଶିତାର ମ୍ୟାନ
ପୁତିଭା ପାଇତେଛ । ସେ କହିଲ ହେ ଅନଭିଜ୍ଞ ପେ ଆମାର ପ୍ରାଣମାତ୍ର
ଯାହାର ସହିତ ଆମାର ବାଲ୍ୟାବଧି ବନ୍ଧୁତା ତିନି ଆଜି ଗୁମାନ୍ତରେ
ଯିଯାଛେନ ତୀହାବ୍ୟାତିରେକେ ମରଣ ମନୁଷ୍ୟଙ୍କେ ଗ୍ରାମ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାକିଲେଓ
ଆମାର ପୁତ୍ର କାନନତୁଳ୍ୟ ପୁକାଶ ପାଇତେଛେ କି ହଇବେ ତିନି
ପରହାମେ କି ଭଙ୍ଗମ କରିଯାଛେନ କି ପୁକାରେ ବା ଶଯନ କରିଯାଛେନ
ଏହି ନିମିତ୍ତେ ଆମାର ହଦୟ ବିଦୀର୍ଘ ହଇତେଛେ । ଜାର କହିତେଛେ

ତୋମାର କି ଏହି ପ୍ରକାର ସେହିହାନ ରୁଥକାର । ବନ୍ଦକୀ ବଲିଲ ଅରେ ସର୍ବର
କି ଈଲିତେଛିସ, ଶନ ସାଗିକର୍ତ୍ତକ ଯେ ଶ୍ରୀ ନିର୍ବିଳ ବାକୁ ଓ କର୍ତ୍ତତ ହୟ
ଓ କୋପଚଙ୍ଗୁତେ ଦୃଢ଼ ହୟ ସେ ମୁଖୁମାମୁଖୀ ଶ୍ରୀ ଭର୍ତ୍ତାର ସର୍ବଭାବିନୀ ହୟ
ଅପର ନଗର ସ୍ଵର୍ଗୀ ବା ହଟକ ବନ୍ଦକ ବା ହଟକ ଆପରିତ୍ରି ବା ହଟକ ପ
ବିଦ୍ରଇ ବା ହଟକ ସ୍ଵାମୀ ଯେ ଶ୍ରୀଲୋକେରଦିଗ୍ରି ପ୍ରିୟ ହୟ ସେଇ ଶ୍ରୀଲୋ
କେରଦିଗେର ଉତ୍ତମ ସର୍ଗାହୟ ଅପର ନାରୀ ଜନେର ଅଲକାରବ୍ୟାତିଯେକେତେ
ସ୍ଵାମୀ ଉତ୍ତମ ଅଲକାର ଭର୍ତ୍ତକର୍ତ୍ତକ ବିରହିତା ଯେ ନାରୀ ସେ ଶୋଭିତା
ହେଇଯାଉ ଶୋଭିତା ନାହିଁ ତୁମ୍ଭି ଉପଗତି ଦୁଷ୍ଟମତି ଅନ୍ତଃକ୍ରମଣେର ଚାହଳ୍ୟ
ପ୍ରୟୁକ୍ତ ପୁଷ୍ପ ତାମ୍ଭଲେର ନ୍ୟାୟ କଦାଚିତ୍ ମେହ୍ୟ ହେବ କଦାଚିତ୍ ମେବ; ନା
ହେବ । ତିନି ଭର୍ତ୍ତା ଆମାର ବିକ୍ରି କରିବେ ଓ ଦେବତାକେ ଓ ବୃକ୍ଷଗକେ
ଦିତେ ପୁଭୂହର କି ବିଶ୍ଵତ କହିବ ତିନି ବୀଚିଲେ ବୀଚି ତାହାର ମରଣ
ହିଲେ ଅନୁଯାୟ କରିବ ଏହି ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଆହେ ଯେହେତୁକ ମନୁସ୍ୟଶରୀରେ
ମାତ୍ରତିନ କୋଟି ଲୋମ ଆହେ ଯେ ଶ୍ରୀ ସାମିର ମହିତ ମହିମରଣ କରେ
ସେ ଶ୍ରୀ ତାବ୍ୟକାଳ ସର୍ବତେ ବାପ କରେ ଏବଂ ବ୍ୟାଲଗୁହୀ ଯେମନ ଗର୍ଭ
ହଇତେ ମର୍ଗକେ ଉଦ୍‌ଭାର କରେ ସେଇରୂପ ପାତିକେ ଉଦ୍ଭାର କରିଯା ନଇଯା
ହର୍ବତେ ଯାହା ଅପର ଯେ ପ୍ରିୟ ଶ୍ରୀ ଚିତାତେ ମୃତ ପାତିକେ ଆଲିଙ୍ଗନ
କରିଯା ଆପନାର ଶରୀରକେ ତାଣ କରେ ଶତମାଣ ପାପ କରିଯା
ଏହି ଶ୍ରୀ ସାମିକେ ଗୁହନ କରିଯା ଦେବଲୋକେ ଗମନ କରେ । ଏହି ମରଳ
ଶ୍ରୀନିର୍ବା ରୁଥକାର ବଲିଲ ଆମି ଧନ୍ୟ ଆହାର ଏତାଦୂଶୀ ପିଲାଭାବିନୀ
ସାରିବ୍ୟମ୍ବଲା ପଣ୍ଡି ଇହା ଅନ୍ତଃକ୍ରମେ କରିଯା ଶ୍ରୀପୁରୁଷ ମହିତ ଦେଇ
ଏହାକେ ମନ୍ତରେ କରିଯା ଆହୁଦେତେ ମୃତ୍ୟୁ କରିଲ । ଏହି ନିମିତ୍ତ
ଆମି ସଲି ସାକ୍ଷାତ୍ ଓ ଆହାର କରିଲେ ହିତ୍ୟାମ ।

X ତାହାର ପର ସେଇ ରାଜୀ ବ୍ୟବହାରାନୁସାରେ ଆମାକେ ମରାନ କରିଯା
ବିଦ୍ୟାର କୁରିଲେନ ପ୍ରକାର ଆମାର ପଞ୍ଚାଂ ଆସିତେଛେ ଏହି ମରଳ ଆ

মিয়া তাহা কর্তব্য তাহা অনুসন্ধান কর। চক্ৰবাক হাস্য কৰিয়া
কৃতি কৰে মহারাজ বক দেশান্তরে গিয়া সামৰ্থ্যানুসারে রাজকৰ্য্য
অনুষ্ঠান কৰিবাতে কিন্তু হে ভূগোল মুখ্যেরদের এই স্বতাৰ যেহে
তুক শত পুরুষেক তথাপি বিবাদ কৰিবেক ন। ইহা পণ্ডিতেৰ স
আত কাৰণব্যতিৱেকেও যুদ্ধ ইহা মুখ্যের লক্ষণ। রাজা কহিলেন
অতীতেৰ অনুভৱেতে কি পুয়োজন উপস্থিত অনুসন্ধান কর। চক্ৰ
বাক বলিতেছে হে মহারাজ নিৰ্জনে বলিব যেহেতুক বৰ্ণনারা
আকাৰহারা পুতিধূনিহারা চকুৰিকাৰহারা মুখবিকাৰহারা পণ্ডি
তেৱা মানস তক্ষ কৰে পেইহেতুক নিৰ্জনে মন্ত্ৰণা কৰিবেক অপৱ
আকাৰহারা ইঙ্গিতহারা গমনহারা চেষ্টাহারা বাকাহারা চকুৰ
বিকাৰহারা মুখের বিকাৰহারা অন্তৰস্থিত মন জ্ঞাত হয়। রাজা
ও মন্ত্রী সে স্থানে থাকিল অন্য লোকেৱা স্থানান্তরে গেল চক্ৰবাক
বলিতেছে হে মহারাজ আমি এইৱগ বুঝিতেছি আমাৰদেৱ কোন
মিয়োগি লোকেৱ প্ৰেৰণেৱ নিমিত্তে বক এই অনুষ্ঠান কৰিয়া
ছেৱ যেহেতুক চিকিৎসকেৱদিগোৱ রোগীই মঙ্গল অধিকাৰি লো
কেৱদেৱ ব্যসনি ব্যক্তিই মঙ্গল পণ্ডিতেৰদেৱ মুখই জীৱন রাজাৰ
দিগো উত্তম জাতিই জীৱন। রাজা বলিল হউক ইহাতে হেতু
পঞ্চাং নিৰ্ময় কৰা যাইবে ইদানী যাহা কর্তব্য তাহা নিৰপণ কৰ।
চক্ৰবাক বলিতেছে হে মহারাজ দৃত পৃষ্ঠান কৃতক তবে অনুষ্ঠান
এবং বলাবল জানিব নিজদেশেৱ ও পৱনদেশেৱ কাৰ্য্যাকাৰ্য্যেৱ
দৰ্শনেতে পৃষ্ঠাৰীপতিৰ দৃতই চকুচ্ছয় যাহার চৰ নাই সে অন্বই।
সে হিতীয় বিশ্বস্ত লোককে সহিয়া যাউক তাহার সহিত ও দৃত
আপনি সে স্থানে অবহান কৰিয়। হিতীয় মনুষ্যকে সে স্থানেৱ
মন্ত্ৰণাৰহ স্থান নিৰপণ কৰিয়া কহিয়া পাঠাউক বিজ্ঞকৰ্তৃক তাহা।

ଉକ୍ତ ଆହେ ତୌର୍ଥସ୍ଥାନରେ ଏବଂ ଦେବମୂଳରେ ଶାସ୍ତ୍ରଜୀବିନ୍ଦୁକ
ତପସ୍ଥିଚିହ୍ନରେ ଚିହ୍ନିତ ସ୍ଵକୀୟ ଦୂତଦ୍ୱାରା ସମନ୍ତ ଜାତ ହିଁବେକ ଯେ
ଜଳେ ଓ ଝଲେ ଚରେ ଦେଇ ଗୁଡ଼ ଚାର ଦେଇହେତୁକ ଏହି ବକଦେଇ ନି
ଯୋଗ କର ଏହିକପ ଦ୍ୱିତୀୟ କୋନ ବକ ଯାଟିକ ତାହାର ଗୁହର ଲୋ
କେବଳ ରାଜପାତ୍ରର ଥାକୁକ କିନ୍ତୁ ହେ ରାଜାଧିରାଜ ଇହାଓ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୋପ
ନେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଯେହେତୁକ ମନ୍ତ୍ରଣା ସଟ୍ଟକର୍ଣ୍ଣ ହିଁଲେ ଭିନ୍ନ ହୟ ଆର ବାର୍ତ୍ତା
ପ୍ରୋଷ୍ଠ ହିଁଲେ ଭିନ୍ନ ହୟ ଏହି ନିର୍ମିତେ ରାଜା ଆପନି ଦ୍ୱିତୀୟ ମନ୍ତ୍ରର
ସହିତ ମନ୍ତ୍ରଣା କରିବେକ ଦେଖ ହେ ନୃପତି ମନ୍ତ୍ରତନେ ହିଁଲେ ଯେ ଦୋଷ
ହୟ ତାହା ସମାଧାନ କରିତେ ଶକ୍ୟ ହୟ ନା ନୌତିଙ୍ଗେରଦିଗେର ମତ ଏହି
ରାଜା ବିବେଚନା କରିଯା କହିଲେନ ଆୟି ଉତ୍ତମ ଚର ପାଇଯାଛି ।
ମନ୍ତ୍ରୀ ବଲିତେହେ ତବେ ଯୁଦ୍ଧରେ ଜୟ ପାଇଲା ଇତ୍ୟବସରେ ଦ୍ଵାରୀ ପୁ
ବେଳ କରିଯା ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ବଲିଲ ହେ ମହାରାଜ କୁମୁଦିଗହିତେ
ଶ୍ଵର ଆସିଯା ଦ୍ଵାରରେ ଆହେ । ରାଜା ଚତ୍ରବାକରେ ଅବଲୋକନ କରି
ଲେନ ଚତ୍ରବାକ କହିଲ ଆବାସେତେ ଗିଯା ଥାକୁମ ପଞ୍ଚାଂ ଆନିଯା
ଦେଖା ଯାଇବେ ଦ୍ଵାରରଙ୍କ ତାହାକେ ଆବାସହାନେ ଲାଇଯା ଗେଲ ରାଜା
କହିଲେମ ସଂଗ୍ରାମ ଉପାସ୍ତିତ ଚତ୍ରବାକ ବଲିତେହେ ହେ ମହାରାଜ ପୁରୁ
ଷେତେ ରଥ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନଯ ଯେହେତୁକ ସେ କି ଦାସ ଆର ସେ କି ମନ୍ତ୍ରୀ ଯେ
ଆଗ୍ରେତେଇ ନୃପତିକେ ବିଚାର ନା କରିଯା ରଖେର ଉଦ୍‌ୟମ କରିତେ ଏବଂ
ସ୍ଵକୀୟ ସ୍ଥାନ ତ୍ୟାଗ କରିତେ ପରାମର୍ଶ ଦେଇ । ଅପର ହିପକ୍ଷକେ ଜୟ
କରିବାର ନିର୍ମିତେ ସାମାଦିଷ୍ଵାରା ଯତ୍ତ କରିବେକ ସଂଗ୍ରାମଦ୍ୱାରା କହାଚ
କରିବେ ନା ଯେହେତୁକ ଯୁଧ୍ୟମାନ ଦୁଇ ଜନେର ମଧ୍ୟ କାହାର ଜୟ ଇହା
ନିଶ୍ଚଯ ଜାନା ଯାଇ ନା ଅପର ସାମ ଦାନ ଭେଦ ଇହାର ପୁତ୍ରୋକେ କିମ୍ବା
ଦମ୍ଭେତେ ବିପକ୍ଷକେ ସମାଧାନ କରିତେ ଯତ୍ତ କରିବେକ କହାଚ ଯୁଦ୍ଧ

ତେ କରିବେ ନା । ଅପର ଅକୃତ୍ୟୁଦ୍ଧ ସକଳ ଲୋକଙ୍କ ବୀର କେନନା ପାଇର
ଶକ୍ତି ନା ଦେଖିଯା କେ ଗର୍ବିତ ନା ହୟ ଆର ମନୁଷ୍ୟକର୍ତ୍ତକ ଯେଇନ କାଠ
କରଗକ ପାଥାଣ ଉଥାପିତ ହୟ ତେମନ ମନୁଷ୍ୟକର୍ତ୍ତକ କାଠବାତିରେକେ
ପୁନ୍ତର ଉଥାପିତ ହୟ ନା ଅଜ୍ଞ ଉପାୟେତେ ସେ ମହାକାର୍ଯ୍ୟ ନିଷପନ୍ନ
ହୟ ଇହୀ ମନ୍ତ୍ରଗାର ବଡ ଫଳ କିନ୍ତୁ ସଂଘ୍ୟାମ ଉପାହିତ ଦେଖିଯା ବ୍ୟବ
ହାର କର ଯେହେତୁକ ସମୟାନୁମାରେ ଉଦ୍ଦୋଗେତେଇ ଯେମନ କୃବି ଫଳ
ବତୀ ହୟ ମେଇରପ ହେ ମହାରାଜ ଯନ୍ତ୍ରଣହେତୁକ ଏହି ନୀତି ଚିନ୍ତକାଲେ
ତେ ଫଳେ । ~~X~~ ଅପର ଅନାମନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବଡ ଲୋକେର ତୀରତା ଘଣ
କାର୍ଯ୍ୟ ଆମନ ହିଲେ ଶୌର୍ଯ୍ୟରେ ଘଣ ଆର ମନ୍ତ୍ରକେରା ବିପଢ଼ିତେ
ଶୈର୍ଯ୍ୟବଲସ୍ତନ କରେ ଅପର ପୁରୁଷତ ଉତ୍ତାପ ନିଶ୍ଚଯ ସକଳ କାର୍ଯ୍ୟର
ବିଷ୍ଣୁ କେନନା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଶୀତଳ ହିଯାଓ ଜଳ କି ପର୍ବତରେ ତେବେ କରେ
ନା ବିଶେଷେ ଯହାବଳ ଏ ଚିତ୍ରବର୍ଣ୍ଣ ରାଜା ଯେହେତୁକ ବଲବାନେର ସହିତ
ଯୁଦ୍ଧ କରିବେକ ଇହା ନିର୍ଦ୍ଦର୍ଶନ ମାଟି କେନନା ମନୁଷ୍ୟେର ଦିଗୋର ହଣ୍ଡିର
ସହିତ ଯେ ଯୁଦ୍ଧ ମେ ମରଗକେ ଉପାହିତ କରେ । ଅପର ସମୟ ନା ପାଇୟା
ବଲବାନ ଅପକାରକେ ଯେ ବଞ୍ଚି ମେ ମୂର୍ଖ କେନନା ଯେମନ ପିପିଲିକ
ଦିର ପାଲକେର ଉପାତ୍ମି ଏହିରପ ବଲିର ସହିତ କଲାହ । ଆର କରାଟ
ଶ୍ରୀରୀରେ ନ୍ୟାୟ ସଙ୍କୋଚ ପାଇୟା ପୁହାରକେଓ ସହଜ କରିବେକ ନୀତିଜ୍ଞ
ବ୍ୟକ୍ତି ସମୟାନୁମାରେ ଏହି ମନ୍ତ୍ରର ନ୍ୟାୟ ଉଚିବେକ ଉପାୟଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି
ବଡ ବିଷ୍ୟେତେ କିମ୍ବା ଅଜ୍ଞ ବିଷ୍ୟେତେ ମନ୍ତ୍ରାନ୍ତି କରି ହୟ ନଦୀରେଗ
ଯେମନ ତ୍ର୍ଯାମକେ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ କରେ ଏହିରପ ବ୍ୟକ୍ତି ମନ୍ତ୍ରକେଓ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ
କରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ତାହାର ଦୂତକେଓ ଆଶ୍ରାମ କରିଯା ତାବେଂପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରାଖ
ଯାବେଂପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୂର୍ଘ ମମଜ୍ଞନା ହୟ ଯେହେତୁକ ପ୍ରାକାରସ୍ତ ଧନୁଶ୍ରିର, ଏକ
ବ୍ୟକ୍ତି ଶତ ଲୋକେର ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ଶତ ଲୋକ ଲକ୍ଷ ଲୋକେର ସହି
ତ ଯୁଦ୍ଧ କରେ ମେଇହେତୁକ ଦୂର୍ଘ ପୁଣ୍ସତ ହୟ । ଆର ଅଦୂର୍ଘ ଦେଶ କୋନ

ବୈରିକର୍ତ୍ତକ ପରାଦର ସ୍ଥାନ ନା ହୟ ନୌକାଚୁଟ ମନୁଷ୍ୟେର ନ୍ୟାୟ ଅନୁଗ୍ରାଜା ଆଶ୍ରୟ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନୟ ପର୍ବତ ନଦୀ ମନ୍ଦିର ଆଶ୍ରୟ ଆଶ୍ରୟରେ
ଉଚ୍ଛ୍ଵସ ପ୍ରାକାର୍ୟକୁ ଅତିଶ୍ୟ ଧାତ ସୟନ୍ତ ସଜଳ ଦୂର୍ଗ କରିବେକ ବିଷ୍ଟିଗ୍
ଅତିବିଷୟ ଓ ଧନ ଧାନ୍ୟ ଲବଣ୍ୟରିହୁତ ଓ ପୁରେଶ ବିର୍ଗମରହିତ ଏଇ
ମାତ୍ର ଦୂର୍ଗ ସମ୍ଭବିତ । ଦ୍ୱାମୀ ଅଗାତ୍ୟ ସୂର୍ଯ୍ୟ କୋଷ ରାତ୍ରି ଦୂର୍ଗ ସଲ
ଇହାରା ପରାମର୍ଶର ଉପକାରୀ ସଞ୍ଚାଳ ରାଜ୍ୟ ହୟ ଦୂର୍ଗାଧୟକ୍ଷ୍ମୟ ସଲାଧ୍ୟକ୍ଷ୍ମୟ
ଧନାଧ୍ୟକ୍ଷ୍ମୟ ରାଜା ଦୃତ ପୁରୋହିତ ଦୈବଜ୍ଞ ବୈଦ୍ୟ ଇହାରା ମନ୍ଦିରକାରକ
ହୟ । ରାଜା ବଲିଲେନ ଦୂର୍ଗେର ଅନୁମନ୍ଦାନେତେ କେ ନିଯୁତ ହଇବେ ଚକ୍ର
ବାକ ବଲିତେହେ ଯେ କର୍ମେତେ ଯେ ଦର୍ଶକ ମେଇ କର୍ମେତେ ତାହାକେ ନି
ଯୋଗ କରିବେକ ଅଦୃକର୍ତ୍ତା ଯେ ଲୋକ ମେ ଶାନ୍ତିଜ୍ଞ ହଇଲେଓ କର୍ମେ
ମୁକ୍ତ ହୟ ସେହେତୁକୁ ସାରସକେ ଆହୁାନ କର ତାହା କରିଲେ ପର ସା
ରସକେ ଆଗତ ଦେଖିଯା ରାଜା ବଲିଲେନ ଓ ହେ ସାରସ ତୁମି ଶିକ୍ଷ୍ମୁଦୂ
ର୍ଗେର ଅନୁମନ୍ଦାନ କର ସାରସ ପୁଣ୍ୟ କରିଯା ବଲିଲ ହେ ମହାରାଜ ଏହି
ବୃଦ୍ଧ ସରୋବର ଅନେକ କାଳ ଦୂର୍ଗ ନିର୍ମିତ ଆଛେ କିନ୍ତୁ ଏହି ମଧ୍ୟ
ରାତି ଧୀପେ ଦୁର୍ବ୍ୟ ମନ୍ଦିର କରନ ଯେହେତୁକୁ ହେ ମହାରାଜ ସକଳ ସଂ
ଗୁହହିତେ ଧାନ୍ୟର ସଂଗୁହ ଉତ୍ତମ କେନା ମୁଖେତେ ନିର୍କିଷ୍ଟରତ୍ନ ଯେ
ଜନ ମେ ଜୀବନ ଧାରଣ କରେ ନା ଏବଂ ସକଳ ରୁମେର ମଧ୍ୟ ଲବଣ୍ୟର
ଉତ୍ତରାଙ୍ଗେ ଥ୍ୟାତ ତାହା ବ୍ୟାକିରେକେ ବ୍ୟାକିରେ ପ୍ରୋତ୍ସମ୍ୟେର ନ୍ୟାୟ ହୟ
ରାଜା କହିଲେନ ଭ୍ରାତାତେ ଧିଯା ମମନ୍ତ ଅନୁଷ୍ଠାନ କର । ପୁରୁଷାର ପୁ
ରେଶ କରିଯା ଦ୍ୱାରୀ ବଲିତେହେ ହେ ରାଜାଧିରାଜ ସିଂହଲଦୀପିହିଇତେ
ମେଘଦୂର୍ଗ ନାମେ କାଳ ସପାରିବାରେ ଆଶିଯା ଦ୍ୱାରେତେ ଆଛେ ମହାରା
ଜାର ଚରଣ ଦେଖିବାର ନିମିତ୍ତେ ବାଣ୍ୟ କରିତେହେ ରାଜା ବଲିଲେନ କା
କେବା ସର୍ବଜ ହୟ ଏବଂ ବହୁଦୀର୍ଘ ହୟ ଅତିଥି ମନ୍ଦିର ମନ୍ଦିର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ